

[Socialministeren.]

Det er efter vores opfattelse rimeligt, at de tilskud, der kan gives fra staten til disse områder, bliver givet til et rimeligt standardniveau; det, der ligger derover, må være kommunernes egen opgave, hvis de vil skaffe deres borgere en særlig god service på dette område. Dette er baggrunden for, at vi har lavet disse forslag, som de er lavet.

Ib Andersen (FP):

Efter samråd med formanden for socialudvalget (vil jeg gerne endnu en gang understrege fremskridtspartiets holdning på de to omtalte punkter, nemlig adskillelse af maksimumsgrænserne for løn- og driftsudgifter samt ophævelse af institutionslægen, og derefter lade det blive stående i betænkningen og håbe på, at man vil følge det fremover. Efter at jeg i samrådet med formanden for socialudvalget fik oplyst, at det på grund af tidnød og andre ting ville være til belastning at lægge disse ændringsforslag ind imellem anden og tredje behandling, vil jeg hermed tage mit forslag om at lade lovforslagene gå til udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling tilbage.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Økonomiske maksimumsgrænser for daginstitutioner m. v.).

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Økonomiske maksimumsgrænser for alderdomshjem og plejehjem).

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om social bistand.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 45) findes i tidenden sp. 1266, udvalgets betænkning i tillæg B. sp.).

Der var stillet 172 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af Hanne Reintoft (DKP), Fruglsang (DKP), Kaj Hansen (DKP), Knud Jespersen (DKP), Freddy Madsen (DKP) og Ib Nørlund (DKP):

Til § 2.

1) I 2. pkt. udgår „kvinde“ og erstattes af: „person“.

Til § 6.

2) *Stk. 1* affattes således:

„Enhver mand og kvinde er over for det offentlige forpligtet til at forsørge sig selv, sin ægtefælle og sine børn under 18 år i den udstrækning, lønindtægten eller anden indtægt muliggør det.“

Til § 9.

3) Som nye stykker tilføjes:

„*Stk. 2.* Det påhviler det sociale udvalg at drage omsorg for, at der i forbindelse med enhver henvendelse om hjælp gives den, der søger hjælpen, nøje orientering om hjælpemulighederne.

Stk. 3. Det påhviler det sociale udvalg ved oplysningsvirksomhed i øvrigt at orientere om hjælpemulighederne.“

Til § 12.

4) I *stk. 2* udgår „revalideringsmæssig bistand og“.

Til § 15.

5) I *stk. 1 og 2* udgår ordene „medmindre andet er bestemt i loven,“.

6) Efter *stk. 3* indføjes som nyt stykke:

„*Stk. 4.* Ankestyrelsen har pligt til at afgøre sagen senest 4 uger efter klagens modtagelse.“

Til § 17.

7) I 2. *punktum* indføjes efter „endvidere“ ordene: „med samtykke fra den, der søger hjælpen,“.

Til § 21.

8) I § 21, 1. *linie*, udgår „eller hæfte“.

Til § 25.

9) Ordet „træffer“ udgår og erstattes af ordene: „kan træffe“.

Til § 26.

10) I *stk. 1, nr. 1*, indsættes efter „anvist“ ordet: „passende“.

11) I *stk. 1, nr. 2*, udgår ordene „kollektiv arbejdsstrid“ og erstattes af: „strejke“.

12) § 26, *stk. 1, nr. 3*, udgår.

Til § 27.

13) *Stk. 1* udgår, og i stedet indsættes:

„Tilbagebetalingskravet søges gennemført ved betalingsaftale, hvorved hensyn tages til, hvad den pågældende kan udrede uden at komme til at mangle, hvad der må anses for nødvendigt til eget eller familiens underhold.

Stk. 2. Såfremt enighed ikke kan opnås, fastsætter det sociale udvalg en betalingsordning inden for de i *stk. 1* angivne begrænsninger.“

Til § 29.

14) 1. *pkt.* affattes således:

„I vejledningsarbejdet må kun anvendes personer, der har gennemgået en af social-

ministeren anerkendt uddannelse eller i kraft af tidligere virksomhed utvivlsomt har særlige forudsætninger for arbejdet.“

Til § 31.

15) *Stk. 3* udgår.

Til § 33.

16) I *stk. 3* indføjes efter „kan“ ordene: „med den unges samtykke“.

Til § 37.

17) *Stk. 2, 1. pkt.*, udgår, og i 2. *pkt.* udgår „i øvrigt“ og erstattes af: „bl. a.“.

Til § 38.

18) 1. *pkt.* affattes således:

„Ydelse af hjælp forudsætter, at den, der søger hjælpen, i tilstrækkelig grad har udnyttet sine arbejdsmuligheder.“

Endvidere indsættes under nr. 1 efter „pågældende“ ordet: „passende“, og nr. 5 udgår.

Til § 40.

19) I *stk. 2* udgår „forbigående“.

Til § 43.

20) I *stk. 1* udgår „folkepensionen til en pensionist uden andre indtægter“ og erstattes af: „invalidepensionen til en pensionist, som er berettiget til pension efter invalidepensionsloven § 3, *stk. 3*,“.

Til § 54.

21) I *stk. 1* udgår „folkepensionens grundbeløb med pensionstillæg“ og erstattes af: „invalidepensionen i medfør af invalidepensionslovens § 3, *stk. 3*“.

Til § 57.

22) Paragraffen udgår.

Til § 62.

23) Paragraffen udgår.

Til § 69.

24) *Stk. 2* affattes således:

„*Stk. 2.* Dagsinstitutioner for børn og unge kan oprettes og drives af en eller flere kommuner.“

Til § 73.

25) Som 2. pkt. tilføjes: „betalingen kan dog højst andrage 50 pct. af summen af faderens og moderens normalbidrag.“

Til § 85.

26) I stk. 1, 1. pkt., udgår „3 måneder“ og erstattes af: „6 måneder“.

Til §§ 91-95.

27) Paragrafferne udgår.

Til §§ 101-104.

28) Paragrafferne udgår.

Til § 139.

29) I stk. 2 udgår numrene 2 og 3.

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Efter ændringsforslaget vil såvel en mand som en kvinde, der er eller senest har været gift med en dansk statsborger, blive lige-stillet med danske statsborgere i henseende til ret til vedvarende hjælp til forsørgelse, hvorimod denne ligestilling efter lovforslaget kun gælder kvinder, der er eller senest har været gift med en dansk statsborger. Forslagsstillerne er opmærksom på, at en del fremmedarbejdere herved vil kunne opnå ret til vedvarende hjælp til forsørgelse ved at indgå ægteskab af proformakarakter. Forslagsstillerne finder imidlertid, at disse omgængelsestilfælde ikke er tilstrækkelig motivering for den kønsdiskrimination, affattelsen af lovforslagets § 2 er udtryk for.

Til nr. 2.

Det findes rimeligt i lovforslaget at indføje et almindeligt forbehold om, at forsørgelsespligten over for det offentlige ikke rækker videre, end vedkommendes indtægter muliggør. Forslagsstillerne henviser herved til, at mange, som har beskæftigelse i praksis, ikke i rimeligt omfang kan forsørge sig selv og familien, fordi elementære livsgoder f. eks. en lejlighed beslaglægger en uforholdsmæssig stor del af indtægten, selv når boligsikringsordningen tages i betragtning.

Til nr. 3.

Kendskabet til hjælpemulighederne efter den sociale lovgivning er ikke tilstrækkelig udbredt i den del af befolkningen, der har hjælp behov. Det foreslås derfor at lovfæste oplysningspligten.

Til nr. 4.

Det er forslagsstillerens opfattelse, at revalideringen ikke bør indgå i det enstrengede system og således ikke bør være omfattet af bistandslovforslaget. Årsagen hertil er dels, at visse af lovforslagets bestemmelser indebærer forringelser for revalidenderne, dels at selve den administrative omlægning med ret stor sikkerhed kan påregnes at betyde et alvorligt afbræk i administrationen, hvilket også kommer revalidenderne til skade. Det bemærkes herved, at de gennemførte forsøgsordninger ikke på overbevisende måde kan ændre denne vurdering. Som en konsekvens af ændringsforslaget har forslagsstillerne stillet ændringsforslag om, at §§ 91-95, som omhandler revalideringsinstitutioner m.v., udgår, ligesom man har stillet ændringsforslag til § 139, således at revalideringsloven forbliver i kraft.

Såfremt ændringsforslaget vedtages, vil de yderligere fornødne ændringsforslag blive udarbejdet til 3. behandling.

Til nr. 5 og 6.

De foreslåede ændringer af stk. 1 og 2 er en følge af de samtidig stillede ændringsforslag, hvorefter de i lovforslaget indeholdte ankebegrænsninger udgår.

Vedrørende den som stk. 4 foreslåede bestemmelse bemærkes, at der efter forslagsstillerens opfattelse bør fastsættes en svarfrist for myndighedernes afgørelse af sager. Det synes rimeligt, at svarfristen har samme længde som ankefristen.

Til nr. 7.

Ved ændringsforslaget fastsættes, at myndighederne kun kan indhente oplysninger fra tredjemand, såfremt klienten giver sin tilladelse til henvendelsen.

Til nr. 8.

Strafferammen bør indskrænkes til bøde, idet almindelige kriminalpolitiske overvejelser må føre til erkendelse af, at de omhand-

lede lovovertrædelser bør bedømmes ret mildt.

Til nr. 9.

Bestemmelsen i § 25 fastslår en ubetinget tilbagebetalingspligt for den, der mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter lovforslaget. Forslagsstillerne finder, at det sociale udvalg bør være helt frit stillet vedrørende tilbagebetalingsspørgsmålet, således at dette afgøres efter en vurdering på det bredest mulige grundlag af den pågældendes forhold. Det er i så henseende klart, at vurderingen af overtrædelse af § 25 oftere bør falde ud til tilbagebetaling, end det vil være tilfældet, når tilbagebetalingskravet overvejes på grundlag af § 26, stk. 1, nr. 1. Forslagsstillerne har derfor fundet, at § 25 bør opretholdes.

Til nr. 10.

Ifølge bestemmelsen i § 26, stk. 1, nr. 1, kan det sociale udvalg træffe bestemmelse om tilbagebetaling af hjælp i en række tilfælde, blandt hvilke nævnes pågældendes ubegrundede nægtelse af at påtage sig anvist arbejde. Efter forslagsstillerne opfattelse bør denne bestemmelse præciseres således, at det udtrykkeligt fremgår, at der kun tænkes på tilfælde, hvor det anviste arbejde er passende. Ved den foreslåede ændring bringes lovforslaget i harmoni med lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring § 63, stk. 1, nr. 1.

Til nr. 11.

Det findes ikke rimeligt, at tilbagebetalingspligt skal kunne pålægges i tilfælde af lock-out.

Til nr. 12.

Efter § 26, stk. 1, nr. 3, kan det sociale udvalg træffe bestemmelse om beslutning om tilbagebetaling, når der på det tidspunkt, da der søges hjælp på grund af økonomisk trang, foreligger forhold, der viser, at pågældende i løbet af kortere tid ville være i stand til at tilbagebetale hjælpen. Forslagsstillerne finder, at denne bestemmelse bør udgå under hensyn til, at der i den beskrevne situation handles ud fra et hypotetisk handlingsforløb, hvilket må anses for betænkeligt.

Til nr. 13.

Ved ændringsforslaget tilsigtes, at tilbagebetalingsspørgsmålet ikke afgøres ved en ensidig beslutning truffet af det sociale udvalg, men ved indgåelse af aftale mellem dette udvalg og klienten, hvorved muligheden for, at tilbagebetaling faktisk finder sted, i høj grad forøges. Såfremt enighed ikke kan opnås, træffer amtsankenævnet afgørelse. Amtsankenævnets afgørelse kan efter ændringsforslaget indbringes for den sociale ankestyrelse, hvorimod afgørelsen efter lovforslaget kun kan indbringes for amtsankenævnet og således ikke for højere administrativ myndighed.

Ændringsforslaget er på dette punkt udtryk for forslagsstillerne almindelige synspunkt, hvorefter afgørelser efter bistandslovforslaget bør kunne ankes til en social ankestyrelse for at sikre den bedst mulige administrative behandling.

Til nr. 14.

Ændringsforslaget tilsigter at sikre et generelt højt uddannelsesniveau for det personale, der beskæftiger sig med vejledning. Forslagsstillerne har ikke anset det muligt at foretage nogen opregning af de uddannelser, som bør berettige til arbejdet, og afgørelsen heraf vil således tilkomme socialministeren i medfør af § 14.

Til nr. 15.

Ved ændringsforslaget udvides ankemuligheden til også at omfatte anke til den sociale ankestyrelse. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede ændring af § 27.

Til nr. 16.

Det foreslås, at den unges samtykke kræves for, at det sociale udvalg kan bestemme, at den unges arbejdsindtægt skal administreres af tilsynsværgeren, idet en ensidig beslutning herom, således som det er foreslået ved lovforslaget, er upædagogisk.

Til nr. 17.

Stk. 2, 1. pkt., indeholder en maksimumsgrænse for størrelsen af forbigående hjælp. Maksimumsgrænsen foreslås at udgå, da den i nogle tilfælde vil være for lav til på hensigtsmæssig måde at afhjælpe den pågæl-

dendes vanskeligheder. Den foreslåede ændring af 2. pkt. er redaktionel.

Til nr. 18.

Med den foreslåede affattelse af 1. pkt. tilsigtes det at lade kravet om, at ægtefællen i tilstrækkelig grad har udnyttet sine arbejdsmuligheder, udgå blandt de betingelser, som må opstilles for, at der kan ydes hjælp. Denne del af ændringsforslaget begrundes med, at man hidtil har haft dårlige erfaringer i forbindelse med administrationen af de dertil svarende bestemmelser. Den del af ændringsforslaget, hvorefter nr. 5 foreslås at udgå, er en konsekvens af den ændrede formulering af bestemmelsens 1. punktum.

Den foreslåede ændring af nr. 1 tilsigter at fastslå, at kun spørgsmål om anvisning af passende arbejde bør indgå i vurderingen af, om hjælp kan ydes. Ved denne del af ændringsforslaget bringes paragraffen på dette punkt i overensstemmelse med lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring § 63, stk. 1, nr. 1.

Til nr. 19.

Efter § 40, stk. 2, kan der ydes hjælp med sigte på at undgå, at børn under 18 år under forbigående vanskeligheder fjernes fra hjemmet. Forslagsstillerne finder, at denne hjælp ikke bør være indskrænket til situationer, hvor vanskelighederne kan karakteriseres som forbigående, idet der bør være mulighed for at udstrække hjælpen over et længere tidsrum, uanset at bestemmelsen er optaget under afsnittet om forbigående hjælp.

Til nr. 20.

Efter lovforslaget fastlægges niveauet for varig hjælp til det beløb, en folkepensionist uden andre indtægter oppebærer i pension, hvortil kommer et tillæg for hvert barn svarende til det særlige børnetilskud. Forslagsstillerne finder, at folkepensionsniveauet er for lavt, og foreslår derfor, at niveauet fastlægges til størrelsen af den mellemste invalidepension med tillæg af et beløb svarende til det særlige børnetilskud. Ændringsforslaget er begrundet i, at der her er tale om hjælp til personer, der er i den erhvervsdygtige alder, hvorfor det er uacceptabelt at ligestille dem med folkepensionister, der typisk har et reduceret behov.

Til nr. 21.

I § 54 er det bestemt, at hjemmehjælp ydes gratis til personer, hvis indtægter ikke overstiger folkepensionens grundbeløb med pensionstillæg. Forslagsstillerne finder, at dette beløb er for lavt og bør forhøjes til invalidepensionen på mellemste niveau.

Til nr. 22.

I § 57 er bestemt, at det sociale udvalg afgør om den praktiske bistand i hjemmet, der kan ydes i det enkelte tilfælde, og om betalingen herfor ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Efter forslagsstillerne opfattelse bør der som anført i bemærkningerne til den foreslåede ændring til § 27 i alle tilfælde åbnes adgang til anke gennem amsankenævnet til den sociale ankestyrelse for at sikre rigtige og ensartede administrative afgørelser på det sociale område.

Til nr. 23.

Ved ændringsforslaget åbnes mulighed for, at afgørelser vedrørende skøn over tilbagebetalingsevnen i forbindelse med tilbagebetaling af hjælp, anvisning af husly til husvilde familier, tildeling af hjemmehjælp og betaling herfor og indretning af bolig, udgifter til medhjælp eller særlige indretninger i kollektive boliger for pensionister, omsorgsarbejde, tilskud til pensionisters befordring med kollektive eller individuelle transportmidler vil kunne ankes ligesom de øvrige beslutninger truffet af det sociale udvalg.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til ændringsforslaget til § 57.

Til nr. 24.

Ifølge lovforslaget kan daginstitutioner for børn og unge oprettes og drives såvel af kommuner som af private, herunder af selvejende institutioner. Forslagsstillerne er af den opfattelse, at private, herunder selvejende, institutioner ikke længere bør kunne oprettes.

Forslagsstillerne betænkeligheder ved private daginstitutioner for børn og unge er ikke begrænset til dette område. Såfremt ændringsforslaget vedtages, vil der til 3. be-

handling blive udarbejdet ændringsforslag, der sigter på, at afsnit 7 affattes således, at institutioner alene oprettes af kommunerne.

Til nr. 25.

Ifølge § 73 fastsætter socialministeren regler for forældrebetalingen på daginstitutioner. Det findes rimeligt i lovforslaget at anføre en maksimumsbetaling, som efter forslagsstillerens opfattelse bør svare til halvdelen af summen af faderens og moderens normalbidrag.

Til nr. 26.

I § 85, stk. 1, er bl. a. bestemt, at betalingen for ophold på plejehjem kan nedsættes, således at pågældende yderligere beholder et beløb til dækning af husleje og lignende, såfremt der er rimelig udsigt til, at udskrivning finder sted inden for et tidsrum af omkring 3 måneder efter optagelsen. Forslagsstillerne finder, at tidsrummet 3 måneder er for kort under hensyn til, at licitationen til plejehjemmene er behæftet med betydelig usikkerhed, og foreslår derfor, at tidsrummet fastsættes til 6 måneder.

Til nr. 27.

Det foreslås at lade bestemmelserne om revalideringsinstitutioner m.v. udgå af lovforslaget som en konsekvens af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 28.

Det foreslås at lade bestemmelserne om svangre- og mødrethjem udgå, idet forslagsstillerne er af den opfattelse, at mødrethjælpen endnu ikke bør integreres i det enstrengede system, og anfører herfor de samme grunde, som er nævnt i forbindelse med ændringsforslaget til § 12, hvorefter revalideringen heller ikke skal omfattes af bistandslovforslaget.

Hvis ændringsforslaget vedtages, vil de yderligere nødvendige ændringsforslag blive udarbejdet til 3. behandling.

Til nr. 29.

Ved ændringsforslaget foreslås, at revalideringsloven og loven om mødrethjælpsinstitutioner forbliver i kraft, jfr. ændringsforslag nr. 4 og 28.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Eva Gredal (S):

Om ændringsforslagene kan jeg som helhed sige, at vi vil stemme for de af ministeren stillede.

En række af ministerens ændringsforslag klargør forståelsen af loven. I øvrigt vil jeg gerne særlig fremhæve de ændringsforslag, der er stillet til paragrafferne 28, 83 og 141. Vi har i socialdemokratiet gennem disse ændringsforslag fået tilgodeset de ønsker, vi havde om ændring af loven. I § 28 er de meget vigtige ord „ved opsøgende virksomhed“ blevet indføjet i selve loven, ikke blot i lovens bemærkninger.

I § 83 undgår man nu, efter at det er blevet muligt for amtskommuner i visse tilfælde at overdrage visitationsordninger til kommuner, der har et udbygget alternativ til plejehjem, en hel del dobbeltadministration.

I § 141 er indføjet en bestemmelse om, at ministeren i særlige tilfælde er ankeinstans, hvis en kommune nægter at indgå overenskomst med en institution el. lign. Det mener vi giver en vis betryggelse for de allerede igangværende institutioner.

Jeg vil også godt komme med en bemærkning til det af kommunisterne stillede ændringsforslag til § 2 i loven, hvor man ønsker ordet „kvinde“ ændret til „person“. Jeg er helt enig i de synspunkter, der ligger til grund for dette; jeg mener også, at mand og kvinde så vidt muligt bør ligestilles. Men vi har desværre fået en række oplysninger fra justitsministeriet om, at denne lovgivning omgås i meget stor stil; det har gjort, at vi ikke på nuværende tidspunkt kan gå ind for dette ændringsforslag, men vi vil prøve, om der ikke skulle være muligheder for at få nogle ændringer frem, således at denne omgåelse kan undgås. For vores princip er det samme som kommunisternes i dette tilfælde: ligestilling mellem mand og kvinde må være meget vigtigt at få gennemført også i denne lov. I øvrigt tror jeg, det er det eneste sted i denne lov, hvor man kan sige at der ikke er gennemført fuld ligestilling.

Men jeg vil også gerne knytte nogle enkelte bemærkninger til ændringsforslaget til

[Eva Gredal.]

§ 139, som er fremsat af de radikale, konservative og retsforbundet. Man ønsker lovens ikrafttræden udsat til 1. april 1976 med den begrundelse, at kommunerne skal have bedre tid til forberedelserne. Jeg kan under ingen omstændigheder gå ind for et sådant synspunkt. Lovforslaget er fremsat 3 gange, første gang i januar 1973. Det har været kendt af kommunerne i lang tid, og et meget stort antal kommuner og amter er meget langt i forberedelserne med arbejdet. Vi vil tage arbejdslysten og initiativet fra disse kommuner, hvis loven blev udsat endnu et år.

Vi ved i dag, at der mangler personale på revalideringsinstitutioner og på mødrehjælpsinstitutioner. Vi går også og fortæller hinanden, efter de oplysninger vi får fra ministeriet, at antallet af invalidepensioner falder. Men jeg tror, at vi stikker hovedet i busken; realiteten er nok den, at en lang række af disse sager ligger på revalideringscentre og ikke kan blive behandlet, fordi der mangler personale på revalideringscentre. Der ligger muligvis de store bunker, som vi mangler i antallet af ansøgere til invalidepension. Det var jo ellers ifølge de oplysninger, vi har fået, faldet med 500 om måneden.

Mangel på mandskab på disse institutioner giver en dårlig betjening af folk, og man skal vel mærke sig, at betjening af folk i dette tilfælde drejer sig om betjening af de folk, der er de svagest stillede her i samfundet.

I politisk-økonomisk udvalg har der været en lang række diskussioner, forstår jeg, om forslaget økonomiske virkninger. I lovforslaget står der, at der regnes med en merudgift som følge af selve loven på 40-50 mill. kr., altså i samlede offentlige udgifter både for kommuner og stat. Vi har fået oplysning under udvalgsarbejdet om, at der ved overførsel af rådighedsbeløbet fra pensionslovene overføres ca. 60 mill. kr. til bistandsloven. Dette beløb skal i realiteten trækkes fra de 40-50 mill. kr.; så bliver der et plus på 10 mill. kr., så man kan altså ikke begynde at snakke om, at dette lovforslag kommer til at koste mange penge.

Centrum-demokraterne ønsker nedskæringer og starter flod med at skære ned for de allersvagest stillede ved også at kræve loven

udsat og kræve nye oplysninger om de økonomiske konsekvenser. Ingen i dette land vil på øre kunne forudse, hvad udgifterne vil blive, så skulle manden da være synsk. Vi har fået en dagpengelov og en sygesikringslov, som meget klart har givet sig udtryk i den økonomiske hjælp, der nu ydes efter det område, som bistandsloven dækker; udgifterne er faldet, fordi vi har fået et sikkerhedsnet spændt ud ovenover, hvis masker ikke er så store.

Vi husker centrum-demokraternes tidligere stilling, hvor man sagde, at man højst kunne spare 1 mia. kr. — det var dengang, der var valg — og nu har man tilsluttet sig, at man kan spare 5 mia. kr. Jeg synes, det er en storslået sparegestus at starte med de svagest stillede her i samfundet.

Vi husker jo også fra centrum-demokraternes valgprogram, at befolkningen skulle have to biler for én bils pris; det er et forslag, der retter sig mod alle andre end de mennesker, der er omfattet af hele dette område, som bistandsloven dækker. Men man klarer besparelserne, nedskæringerne, ved at starte med de svagest stillede.

Mon ikke det efterhånden er gået op for folk, at centrum-demokraterne er et parti, der svajer i vinden: den ene dag går man ind for 1. april 1975 som ikrafttrædelsesdato og næste dag for 1. april 1976. Men jeg synes nok, at det, der er værst, er, at nu har vi fået klart bekendt kulør fra partiet: man vil ramme de svagest stillede i samfundet før nogen andre.

Jeg synes, man endnu en gang skulle betænke, hvad man gør mod borgerne i dette land. Ved udsættelse giver man dem dårligere betjening og giver ikke mulighed for, at der kan gøres en effektiv indsats fra det offentliges side i de situationer, der omhandles af bistandsloven.

Gruppen, der rammes her, hører ikke til de højest råbende, ikke til pressionsgrupperne, og de sælger ikke ved valgene. Jeg synes, vi har et stort ansvar for dem herinde i folketinget, og det er for mig en forfærdende tanke, at man nu skal til at svigte denne gruppe ved at udskyde loven og tro, at man kan rette en hel masse ind på det ved hjælp af at tale om besparelser i denne forbindelse.

Om lovforslaget i øvrigt må jeg sige — på grund af den begrænsede tid kan jeg ikke nå så meget — at for os er sigtet med bistands-

[Eva Gredal.]

loven, at det forebyggende og opsøgende arbejde i forhold til tidligere lovgivning nu er kommet til at indtage en betydelig mere fremtrædende plads, og jeg mener, det er meget vigtigt at få præciseret over for den administration, der skal varetage udførelsen af lovgivningen, at dette skal være det vigtigste i denne lovgivning.

Vi har under udvalgsarbejdet drøftet meget, hvordan revalideringens placering skulle være. Vi mener fortsat, at revalideringen må være en af hovedhjørnestenene i det arbejde, kommunerne nu skal overtage, og vi må klart sige, at en sænkning af det nuværende niveau ikke kan accepteres. Det er også mit indtryk, at det er kommet til udtryk i ministerens besvarelse af spørgsmålene.

En enkelt ting, jeg godt vil fremhæve, er det, der er kommet frem på det allersidste, spørgsmålet om, hvor ungdomsklubber skal placeres for eftertiden. I dag kan det jo ske både efter bilstandsloven og efter fritidsloven. Men vi er meget opmærksom på det særlige socialt præventive arbejde, der udføres af de under socialministeriet værende fritids- og ungdomsklubber, og anser det for meget uheldigt, hvis hele dette forbyggende arbejde, der i øjeblikket udføres, ikke fastholdes under det sociale udvalgs forvaltning.

Vi må derfor advare mod en overflytning af denne klubvirksomhed til undervisningsministeriet; det forebyggende arbejde tror vi fortsat bedst kan varetages under socialministeriet.

Må jeg i øvrigt på grund af den korte tid, der er til rådighed, henviser til vores særudtalelse i betænkningen.

Gede (FP):

Jeg vil også henviser til betænkningen, hvoraf vore talrige ændringsforslag fremgår. Vi er jo godt klar over, at de vil blive stemt ned. Til gengæld kan vi da glæde enkelte partier med, at vi vil stemme for nogle af andre partier stillede ændringsforslag, bl. a.

vil vi stemme for forslaget om at udsætte lovens ikrafttræden til den 1. april 1976.

Jeg forstår ikke rigtig fru Eva Gredals bekymring over denne udsættelse. For loven er jo i og for sig ikke tænkt som en lov, der skulle koste skatteyderne flere penge, og derfor heller ikke som en lov, der skulle give de socialt vanskeligt stillede nye ekstra særlige fordele; man kan nu engang ikke give noget for ingenting. Når det er fru Eva Gredals opfattelse, forstår jeg ikke, at hun kan have så forfærdelig meget imod, at dens ikrafttræden bliver udsat.

Nu deler jeg ikke fru Eva Gredals vurdering, jeg føler mig desværre bange for, at denne rådgivning, som man vil indføre, vil blive særdeles kostbar, og det vil vel at mærke være penge, der kommer rådgiverne først og fremmest til gode og ikke de socialt dårligt stillede. Dette at overflytte arbejde fra én offentlig institution til en anden, det har vi jo tragiske eksempler på hvilke virkninger det medfører. Jeg husker vi engang fik et kildeskattedirektorat, nu skulle skattearbejdet flyttes derind. Der er vist ikke noget som helst, der tyder på, at antallet af ansatte i kommunernes skatteafdelinger er blevet mindre, siden vi fik et mastodontkildeskattedirektorat.

Jeg synes ikke, der er nogen grund til, at vi skal kaste os ud i noget tilsvarende lige nu, især ikke når man tager i betragtning, at det er det politisk-økonomiske udvalgs agt at bruge sommerferien til at forsøge på at etablere nogle virkelig alvorlige besparelser på statsbudgettet.

Om vore ændringsforslag vil jeg kun sige nogle ganske enkelte ting. Vi er gået ind for, at alle sociale ydelser principielt er tilbagebetalingspligtige, men ganske vist på en sådan måde at de ikke skal tilbagebetales, medmindre det inden 3 år kan lade sig gøre uden på nogen måde at forringe den pågældende families levestandard. En af fordelene ved at kalde det et lån, som så blot forældes, kombineret med bestemmelsen om, at denne forældelse ikke skal have skattemæssige virkninger, er i hvert

[Fæde.]

fald, at man får en forenkling i forholdet mellem skattevæsenet og socialministeriet.

Noget andet, vi er gået ind for, og som man skulle synes mange ville finde umådelig acceptabelt, er, at vi til § 30 har stillet ændringsforslag om, at det sociale udvalg er berettiget til at udbetale indtil 50 pct. af normal arbejds løn til en arbejdsgiver, der til normal arbejds løn beskæftigede en person, der på grund af handicap eller alder har vanskeligt ved at få beskæftigelse andre steder. Det var da et forslag, jeg havde regnet med ville vinde bred tilslutning. Det kan da ikke være lykken at få invaliderente, det må da være bedre at oppebære en normal løn og så bruge den arbejdskraft, man har. Til samme paragraf har vi stillet ændringsforslag om, at folk, der på grund af et handicap eller alder har vanskeligt ved at få beskæftigelse, skal have en absolut fortrinset til beskæftigelse hos det offentlige. Dette forslag har også i udvalget mødt, skal vi sige en beskedent sympati, men ikke desto mindre vil alle andre partier stemme imod det.

Ellers er vores ændringsforslag præget af, at vi gerne vil flytte pengene væk fra dem, der uddeler penge, væk fra dem, der administrerer skatteydernes penge, og ud til dem, der har hjælp behov. Derfor har vi forsøgt at lave en administrativ forenkling, der virkelig ville medføre administrative besparelser og derfor medføre, at de, der trængte til hjælp, ville kunne få mere, end de ville kunne få efter det foreliggende bistandslovsforslag.

Endelig fremgår det af nogle af vore ændringsforslag, at vi vil forsøge ved lovregler at stimulere mennesker til at opholde sig i deres eget hjem og passe deres børn i eget hjem eller få dem passet i andre private hjem i stedet for ved ophold på institutioner. Det er gjort gennem et ændringsforslag om, at der skal oprettes aflastningshjem for de forældre til åndssvage børn, som selv vil påtage sig at passe dem i hjemmet i stedet for at sende dem til en institution, og det er gjort ved et ændringsforslag gående ud på, at det i hvert tilfælde ikke må være billigere for forældre at have børn i en børnehave end at have dem i privat dagpleje; det er jo ofte tilfældet i øjeblikket.

Vi kan altså anbefale vores egne æn-

dringsforslag samt ændringsforslaget om, at ikrafttrædelsen udsættes til 1. april 1976.

Peter Holst (V):

Foruden ministerens ændringsforslag kan venstre støtte de to, udvalget stiller uden ministerens medvirken. Vi kan støtte det ændringsforslag, der er stillet af udvalgsflertallet under nr. 29. Vi kan endelig støtte et ændringsforslag fremsat oprindeligt af kristeligt folkeparti, som vi er taknemlige for at få lov til at være medforlagsstiller af. Det er det, der drejer sig om tvangsfjernelse af børn. Kristeligt folkepartis omformulering af § 123, 1. stk., er en tydeliggørelse af de forudsætninger, der skal være til stede, for at en fjernelse kan foretages. I den oprindelige tekst hed det, at det blot skulle være barnets velfærd, der var truet. Med den nye tekst kræves, at det skal være tydeligt, at barnets sundhed psykisk eller fysisk er direkte truet i hjemmet, eller at barnet selv er psykotisk eller på anden måde afvigende. Kun når det er tilfældet, har socialudvalget de legitime forudsætninger for at gennemføre en fjernelse.

For det tilfældes skyld at det her nævnte ændringsforslag, nr. 139, skulle falde, har venstre i sinde at støtte ændringsforslag nr. 138 af fremskridtspartiet, hvor man indfører ordene: absolut påkrævet af hensyn til barnets velfærd.

Ændringsforslag nr. 141 er et forslag fra de konservative og kristeligt folkeparti, der pålægger socialudvalget uopholdelig at drage omsorg for, at et barn, der af organisationer eller af enkeltpersoner er hjulpet til ophold uden for hjemmet uden socialudvalgets eller forældrenes samtykke, skal bringes tilbage til forældrene. Venstre er efter tøven og overvejelse kommet til den konklusion, at vi må stemme imod. Vi deler ganske de grundbetragtninger, ændringsforslaget må bygge på, men der vil være en hel del tilfælde af den slags, ændringsforslaget tager sigte på, hvor det ikke vil være konfliktudjævnende, at et barn skal foranlediges hjembragt, og der vil endda kunne tænkes ikke så få tilfælde, hvor det direkte vil være imod ethvert hensyn til både forældre og barn, at en hjembringelse gennemføres. Med det nævnte ændringsforslag vedtaget pålægges det socialudvalget sporenstrejs i alle sådanne

[Peter Holst.]

tilfælde at sørge for, at barnet kommer hjem. Af de grunde, jeg nu nævnte, bliver vi nødt til at stemme imod, skønt vi grant indser alle de urimeligheder, der hyppigt finder sted, og fuldt ud deler kristeligt folkepartis harme over dem.

Jeg har nu forsøgt omhyggeligt at begrunde vor stillingtagen til tvangsfjernelsesproblemerne, fordi vi anser dem for det følsomste og ømtåleligste i hele netværket af bistandsformer. Venstre ønsker ikke — og mener heller ikke, at bistandsloven rummer noget i den retning — på nogen måde at medvirke til, at offentlige hjælpeforanstaltninger får præg af overformynderi, hvor forældreopgaven overtages af professionelt hjælpepersonale; hvor forældrene skal afløses, mener vi, det skal være uomtvisteligt, at et barns situation i hjemmet er uholdbar.

Vi har tilsluttet os ændringsforslag nr. 29, der er en stramning af lovforslagets § 30, sådan at det nu pålægges arbejdsministeren at udarbejde regler, der giver en fortrinsadgang for let handicappede til offentligt regulerede stillinger. Den forsøgsordning, der løber i øjeblikket et par steder i landet, er efter vor opfattelse ikke så langt fremme og derfor heller ikke så vurderbar, at venstre vil være i stand til at tilslutte sig fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 27, det, der giver socialudvalgene muligheder for at opsupplere en løn med op til 50 pct. af normallønnen; men vi er uhyre opmærksomme over for, hvilke konklusioner der vil kunne drages senere af det arbejde, der er i gang. Vi mener selvfølgelig, det er det rimeligste, at man kan tilbyde et overkommeligt arbejde, der kan give en løn, i stedet for at tilbyde en varig kontant hjælp.

Ændringsforslag nr. 24, som også nævntes af fru Eva Gredal, tilføjes til forslaget § 28, hvor der kommer ordene „ved øsøgende virksomhed“ med ind i det, der pålægges kommunerne, kan venstre støtte, men mener ikke, at der med disse tre nye ord i paragraffen nu er givet et signal til, at det sociale behandlerpersonale skal ud på gader og stræder for at støve mulige nye klienter op. Vi mener derimod, at det nu i selve lovens tekst bliver tydeliggjort, at det er en tjenesteplygt for først og fremmest de sociale medarbejdergrupper — der kan være tale om hjemmehjælperkorpset, om familievej-

ledningen, men måske også om personregistret og pantefogden — nu at være årvågne over for udækkede bistandsbehov af enhver art, som loven giver mulighed for at afhjælpe.

Vi er i øvrigt her ved et kernepunkt i denne store opsamlingslov, fordi det, der nu føjes til alt det, der samles op fra anden lovgivning, netop er, at et rådgivningstilbud skal være for enhver, der behøver et sådant, og ikke som efter hidtidig forsøgslovgivning for familier med børn. Kort og godt, at der i loven, som den nu er, er taget hensyn til alt det, der ligger i rækken af betænkninger fra socialreformkommissionen, nemlig at et godt og tidligt råd både er det klientvenligste og set fra samfundets side også det mest rentable.

Vedrørende lovens ikrafttræden støtter venstre den dato, 1. april 1975, som selve lovforslaget lyder på, og af nævnte grund kan vi ikke stemme for noget af de to ændringsforslag, der vil udsætte ikrafttrædelsen med henholdsvis 1 og 2 år.

Venstre støtter ikke nogen af kommunisternes 29 ændringsforslag. Vi er imod kommunisternes hensigt at afprivatisere socialinstitutionsdrift. Vi har den opfattelse, at megen privat indsats har været en god stimulans til det offentliges tilbud, og at noget sådant også af den grund skal være muligt i fremtiden.

Heller ikke fremskridtspartiets ændringsforslag har vi syntes vi kunne tilslutte os. En af hovedlinjerne i fremskridtspartiets ændringsforslag — i dem alle 107 — er jo en centralistisk linje, sådan at store arbejdsopgaver, som ifølge forslaget tiltænkes amterne, af fremskridtspartiet for en stor dels vedkommende tænkes at skulle forblive hos staten. Den linje er ikke vor.

I øvrigt kan jeg sige, at læser man opmærksomt fremskridtspartiets bemærkninger til deres ændringsforslag, bliver man ikke synderlig fristet heller til at være med på mange af dem. Jeg vil nævne et eksempel; det er bemærkningerne til ændringsforslagene nr. 93, 95 og 97, hvor talen er om rådgivningscentre for børn og unge. Der skriver fremskridtspartiet, at tanken om sådanne bestemmelser

„må antages at være baseret på et ønske om at skatteyderfinansieringscemen-

[Peter Holst.]

tere de eksisterende mentalhygiejnikernar-komanioverdrivelser“.

I og for sig er der her tale om en smule sprogfornyelse; på den anden side må man nok nærmest hælde til den anskuelse, at der er tale om en lidt grovkornet beskyldning mod visse grupper inden for det sociale personale, noget, man i og for sig må synes er en smule utidigt.

Venstre lægger afgørende vægt på den ægte decentralisering, der ligger i, at eksempelvis mødrehjælp og revalidering i fremtiden skal drives af vore to kommunetyper i et samarbejde. Der er ikke her tale om blot en udflytning af central administration, men der er tale om en regulær virksomheds-overdragelse, og det kan vi helt ud bifalde.

Vi tror, det vil vise sig, at det arbejdsredskab i form af bilstandsloven, som vore kommuner nu får udleveret, vil kunne bruges sådan, at den mest sårbare del af befolkningen, de, der er brugerne af vort bilstandssystem, netop vil være godt tjent med det store lovgivningskompleks, vi nu er ved at lægge sidste hånd på.

Grethe Philip (RV):

Vi har under udvalgsarbejdet været inde på en meget lang række spørgsmål. Jeg skal nøjes med at knytte nogle bemærkninger til enkelte af ændringsforslagene og til visse dele af betænkningen og til sidst gøre nogle konkluderende bemærkninger.

Det radikale venstre er enig med ministeren i, at børne- og ungdomsværnenes tid er forbi, at de må nedlægges, og at deres opgaver skal overtages af kommunernes social- og sundhedsudvalg. Det er et led i forsøget på at samle opgaverne om enkelte organer og give familierne en bedre vejledning. Men vi finder, at socialudvalgene i de kommende år, når bilstandsloven træder i kraft, vil få meget store og vanskelige opgaver pålagt, og at det kan være vanskeligt for nogle af de små kommuner at klare dette. Derfor har vi stillet forslag om, at der åbnes mulighed for kommunalbestyrelsen for at lade børne- og ungdomsværnene fortsætte denne kommunalvalgsperiode ud. Det har været os magtpåliggende i det radikale venstre at sikre, at de klienter, der tidligere søgte mødrehjælpen, stilles lige så godt og betryggende, som de blev før. Vi mener, at det for de enkelte

kvinder bør være frit, om de i en faderskabssag skal henvende sig til kommunens socialudvalg eller de kan gå til amtskommunens socialcenter, og jeg er glad for, at ministeren, som jeg forstår, også vil gå ind på denne tanke, når det endeligt skal fastlægges.

Vi ønsker, at seksualvejledningsklinikkerne skal føres videre, og at det skal ske på amtskommunens ansvar; jeg er meget tilfreds med, at ministeren har bebudet, at der senere vil komme et lovforslag herom.

Revalideringen skal jo nu overgå til kommunerne. Det har vel været et af de allervanskeligste spørgsmål, vi har drøftet i udvalget, dette, om kommunerne nu kunne magte denne store opgave. Jeg finder, det er meget vigtigt, at det nu i de kommende cirkulærer bliver tydeligt indskærpet kommunerne, at de skal søge hjælp og støtte hos amtskommunen, hvor de finder de selv står på noget gyngende grund, og at det tilsvarende indskræpes amtskommunerne, at de skal vedstå sig deres forpligtelser til at bistå kommunerne med sagkyndig bistand.

Finansieringsspørgsmålet har jo været noget af det helt centrale, og jeg vil gerne understrege betydningen af det afsnit i betænkningen, som vedrører neutraliteten over imod tilgrænsende områder. Hvis kommuner og amter skal arbejde med forskellige refusionsprocenter og forskellige systemer og tilskudsregler, risikerer man, at de derved indirekte opmuntres til at vælge en forholdsvis dyr og uøkonomisk støtteform, hvor de med lige så godt resultat og virkning for klienten kunne have valgt en billigere. Det vil være uhensigtsmæssigt, og det radikale venstre lægger derfor vægt på det tilsagn, vi føler vi har fået fra socialministeren om, at han seriøst vil tage denne problematik op og vil være positiv over for at fremsætte forslag i næste samling om ændringer af finansieringen af nye førtidspensioner, af invalidepensioner og af dagpenge.

Det radikale venstre kan tilslutte sig de forslag, der er fremme om finansieringen, men vi lægger afgørende vægt på, at man arbejder sig frem til andre former, hvor det i højere grad bliver bloktilskud, og hvor refusionsordningerne tilsvarende atrappes; vi mener, at dette bør ske fuldstændigt til april 1978. Men vi er også klar over, at det forud-

[Grethe Philip.]

sætter, at der inden da gøres et meget omhyggeligt arbejde bl. a. med den fordelingsnøgle, der anvendes, når man skal bestemme, hvor store bloktilskud der skal gives til de forskellige kommuner, og vi kan jo så kun i konsekvens heraf bede ministeren om at fremskynde det arbejde, der foregår hermed.

Det radikale venstre er medforslagsstiller til et ændringsforslag om, at lovens ikrafttræden skal udskydes til 1. april 1976. Vores motiv til at udskyde lovens ikrafttræden går helt overvejende på, at vi gerne vil have, at bistandsloven skal få en så god start som muligt. Jeg er da godt klar over, at, som det blev sagt fra den tidligere ordfører, fru Eva Gredal, en hel del af kommunerne har arbejdet intensivt med forberedelser til den nye bistandslov, og at det for dem vil være en skuffelse, hvis vi udskyder lovens ikrafttræden. Men på den anden side har det gjort stort indtryk på os i mit parti, at vi har fået oplysning om, at samtlige cirkulærer først vil kunne være udarbejdet i løbet af efteråret; de sidste vil måske først komme helt op imod nytår. Vi finder, at det giver kommunerne budgetteringsmæssigt for dårlige vilkår, og vi er også bange for, at det vil gå ud over klienterne, hvis man allerede om et år vil lade revalidering og mødrehjælp gå over til kommunerne. Men vi er på den anden side klar over, at udsætter man ikrafttrædelsen — hvad vi altså går ind for — kræver det, at man meget hurtigt får en afklaring på hele problematikken omkring personalet.

Det radikale venstre vil anbefale at stemme for de ændringsforslag, som vi er medforslagsstillere til, og for samtlige ministerens ændringsforslag. Derimod vil vi stemme imod de andre ændringsforslag og anbefaler andre at gøre ligeså.

Specielt har fremskridtspartiet jo stillet en meget lang række ændringsforslag; jeg skal ikke her tage de enkelte op, men bare sige, at for mig fremstår fremskridtspartiet med henblik på de sociale spørgsmål som et gammelliberalt parti, der i meget høj grad vil overlade det til de enkelte borgere at indrette sig, mens vi i det radikale venstre nok ønsker en betydelig frihed for borgerne, men samtidig pålægger det offentlige, kommuner, amter og stat, et betydeligt ansvar for

at igangsætte og drive en række sociale institutioner.

Vi har igennem nogen tid både her i folketinget og uden for folketinget ivrigt drøftet, hvad denne bistandslov ville komme til at koste. Jeg er enig med fru Eva Gredal, når hun siger, at det er der ingen der i dette øjeblik kan sige. Vi ved, at kontantydelsestiger, og jeg mener også, vi kan sige, at man dér med sikkerhed på kort sigt får en vis udgiftsforøgelse, men hvad det på længere sigt vil blive ved vi ikke.

Vi støtter fra radikal side de intentioner, der ligger i bistandsloven i retning af mere rådgivning og mere opsøgende arbejde, meget vel vidende, at dette efterhånden vil føre til yderligere udgifter, men vi lægger så stor vægt på, at man hermed støtter de allersvageste grupper i samfundet, at vi går ind for disse udgifter til disse formål. Netop fordi vi ser i øjnene, at man ikke i loven kan give faste rammer for, hvor meget udgifterne skal udvikle sig, lægger vi vægt på, at kommunerne via en udviklet bloktilskudsordning kommer stærkere ind i billedet med et større økonomisk ansvar og dermed også opmuntres til en mere omhyggelig prioritering både på det sociale område og mellem det sociale område og andre områder.

Bistandsloven er loven for de socialt allervanskeligst stillede. I det radikale venstre kan vi give vor støtte til gennemførelse af lovforslaget.

Palle Simonsen (KF):

Når der til et lovforslag er stillet 200 ændringsforslag i og uden for betænkningen, er det klart, at man kun kan nå nogle spredte betragtninger om dem. Jeg kan i første række sige om de ændringsforslag, som er stillet af ministeren, at vi kan tilslutte os dem med undtagelse af ét, som har været omtalt af andre ordførere, nemlig det om at tydeliggøre paragraffen vedrørende opsøgende arbejde.

Vi mener, at det netop i den situation, vi befinder os i for øjeblikket, hvor det offentlige sluger større og større personalemængder, er betænkeligt ligefrem at foretage en stramning af en sådan paragraf. Det mener vi kan være en inspiration ud over det, et flertal i folketinget på nuværende tidspunkt ønsker sig.

[Simonsen.]

Der er i øvrigt selvfølgelig en lang, lang række forskellige problemstillinger, som har været til behandling, som det også fremgår af betænkningen. Et spørgsmål vil jeg gerne komme med nogle betragtninger om, og det er det, hvor fremskridtspartiet har stillet ændringsforslag om mulighederne for fortrinnsadgang til beskæftigelse i den offentlige sektor for svagt stillede, revalidender, handicappede osv.

Vi kan ikke støtte fremskridtspartiets ændringsforslag, fordi vi mener, at det er så restriktivt i sin opbygning, at det simpelt hen ikke vil kunne fungere, men når jeg alligevel kommer med betragtninger om dette ændringsforslag, hænger det sammen med, at vi til gengæld finder det helt, helt afgørende, at vi i de kommende år får fundet frem til systemer, der gør det muligt i højere grad at beskæftige handicappede og mennesker, som har svært ved at tilpasse sig arbejdsmarkedet, så vi kan få reduceret antallet af invalidepensionister.

Nu har vi jo haft megen diskussion om bistandslovens økonomiske rækkevidde, og det skal jeg senere komme med nogle bemærkninger om, men det var måske værd at hæfte sig ved invalidepensionernes egentlige økonomiske rækkevidde. Jeg tror, det klart vil fremgå, at hvad der kan gøres for at stimulere en udvikling i retning af, at flere og flere bliver beskæftiget — og her har det offentlige en særlig opgave — må vi søge at få klaret.

Det ændringsforslag, som den øvrige del af udvalget har stillet med hensyn til stramning af § 30, stk. 2, håber vi ligesom vil skubbe til, at man i arbejdsministeriet virkelig vil gøre noget for nu at få lavet klare retningslinjer, som kan ændre udviklingen i positiv retning for denne gruppe.

Et andet område er spørgsmålet om børnenes sikkerhed, og her tænker jeg på forholdet til hele diskussionen om, hvad enkelte børn i disse år bliver udsat for af påvirkning fra BRIS og andre organisationer. Vi kan varmt anbefale det ændringsforslag, som er stillet sammen med kristeligt folkeparti.

Om spørgsmålet om børne- og ungdomsværnene skal jeg også komme med nogle enkelte bemærkninger. Fru Grethe Philip har nævnt ændringsforslaget, som vi støtter. Vi er enige i, at det ikke vil være muligt i al evig-

hed at opretholde børne- og ungdomsværnene, men vi tror, det vil være afgørende, at vi i den resterende del — og det vil sige næsten 4 år — af den nuværende kommunale valgperiode har mulighed for at bevare børne- og ungdomsværnene, indtil en bistandslov er kørt endeligt ind.

Jeg kan ikke tilbageholde et lille hjertesuk i så henseende. Vi har jo fået konstateret, at de fleste kommuner har fulgt Kommunernes Landsforenings henstilling om at lade ske personsammenfald ved valget af medlemmer til socialudvalget i kommunerne og til børne- og ungdomsværnene for på den måde at tage højde for bistandsloven. Jeg synes, det er meget betænkeligt, at man på den måde fra kommunale organisationer ligesom foruddiskonterer folketingets vedtagelse af en lovgivning. Der er vel en ret stor sandsynlighed for i dag, at vi når frem til et afstemningsresultat, der viser, at bistandsloven ikke kommer til at træde i kraft i 1975, og det vil sige, at der er en yderligere understregning af, at man fra kommunalt hold ligesom har fremskyndet en udvikling, som der ikke har været dækning for. Det i sig selv finder vi meget uheldigt.

Om fremskridtspartiets ændringsforslag skal jeg i almindelighed sige, at der er et par stykker af dem, som vi kan stemme for, men selve grundtrækkene i den socialpolitiske holdning, som fremskridtspartiet serverer i mindretalsudtalelsen, kan vi ikke støtte. Vi mener, den strider mod det decentrale princip, vi mener, den strider mod den individuelle behandling. Den er selvfølgelig garneret med en lang række interessante sætninger som kritik af det eksisterende system, og vi kan følge kritikken af det eksisterende system meget langt, men derfra og til at gå til et halsløst princip er der meget langt, og vi kan ikke følge fremskridtspartiet på denne vej.

Om kommunisternes ændringsforslag skal jeg kun sige ganske kort, at vi ikke kan støtte nogen af dem. Man kunne måske ønske sig, når der bliver fremsat ændringsforslag af den rækkevidde, som tilfældet er fra kommunisternes side, at der så også skulle følge økonomiske beregninger med, for når kommunisterne foreslår, at man i stedet for folkepensionens grundbeløb som hjælp til klienterne skal betale invalidepensionsbeløb, så er der tale om milliardbeløb, som ikke er

[Simensen.]

oplyst over for folketinget, men som det havde været vigtigt at blive præsenteret for. Nu vel, jeg håber ikke, at der er nogen som helst muligheder for flertal for et sådant ændringsforslag.

Vi har selv stillet ændringsforslag, som har fået tilslutning fra retsforbundet, om overgang til bloktilskud fra 1. april 1976, identisk med den dato, som vi har foreslået for bistandslovens ikrafttræden. Vi gør det ud fra den betragtning, at vi tror, at vi gennem bloktilskudsprincippet har en bedre mulighed for økonomisk styring og en bedre mulighed for udnyttelse af de ressourcer, vi har. Vi kan først nå målet fuldt og helt efter vor opfattelse, når det økonomiske ansvar følger den gruppe, som har ansvaret for de enkelte beslutninger ifølge lovgivningen. Hvis ikke disse to ting hænger helt sammen, tror vi ikke på, at der bliver mulighed for virkelig økonomisering rundt omkring i kommunerne. Ved ikrafttræden i 1976 er der en chance for at nå frem til en ændring af vægtfordelingen i udgiftsbehovskriterierne, således at vi ikke får uretfærdigheder kommunerne imellem.

Må jeg så endelig om det politisk meget centrale ændringsforslag, det kan man vel nok sige, nemlig udskydelsen af bistandsloven, sige, at der er vel to hovedmotiveringer. Den ene er den at give kommunerne den fornødne tid til at planlægge denne lovgivnings gennemførelse. Den anden er de spareforhandlinger, som dette folketing skal beskæftige sig med i løbet af sommeren, og hvor et flertal i folketinget har givet tilslutning til at nå frem til 5 mia. kr.s besparelse på finansloven for 1975-76. De to ting er afgørende.

Om det første siger fru Eva Gredal, at planlægningsarbejdet er så langt fremme, at det næsten ville være forkert og uhyrligt at standse det. Hertil vil jeg sige, at det er nok langt fremme i nogle kommuner, men jeg er helt sikker på — og det bekræftes af henvendelser fra en lang række kommunalbestyrelsesmedlemmer — at i mange mindre og mellemstore kommuner er man ikke ret langt. Jeg vil dog gerne gøre opmærksom på, at socialdemokratiet som regering selv har udskudt bistandsloven et år i ly af spareforhandlingerne, nemlig fra 1974 til 1975. Man sagde dengang, efter at man havde be-

sluttet udskydelsen, at når bistandsloven skulle træde i kraft 1. april 1975, skulle den vedtages inden udgangen af 1973, det var betingelsen for, at kommunerne kunne få den fornødne tid til planlægning. Så fik vi et folketingsvalg, og resultatet behøver jeg ikke at komme nærmere ind på, men det bevirkede i hvert fald, at socialudvalget fik en helt anden sammensætning, så man faktisk måtte starte forfra, og derfor står vi først ved arbejdets afslutning nu, hvor der er gået næsten et halvt år efter den frist, som den tidligere socialdemokratiske regering havde sat.

Vi har også fået oplyst, af selv om bistandsloven vedtages nu, må man formode, at cirkulærerne først kan være udsendt ved dette års afslutning. Er dette rigtigt, vil der reelt være 3 måneder for kommunerne fra det tidspunkt, hvor de har modtaget cirkulærerne, til loven skal træde i kraft. Det finder vi er uansvarligt. Jeg tror også, at fru Eva Gredal, hvis hun tænker nærmere tilbage på, hvad der er foregået i fortiden, vil være nødsaget til at give mig ret i, at det er uansvarligt at give så kort en frist. Det har vi haft eksempler nok på i dette folketing. Vi kender også konsekvenserne deraf, og vi kan ikke anklage kommunerne for at bruge for mange penge, hvis vi ikke giver dem den fornødne tid til at gennemføre de love, som vi vedtager herinde.

Der er nævnt nogle problemer omkring mødrehjælpen og revalideringen, og jeg vil hertil føje, at for mig at se er det afgørende, at der er klarhed over, hvornår en lov træder i kraft, så man kan forhandle med personaleorganisationerne om overflytning. Usikkerheden om ikrafttræden er selvfølgelig uheldig, men jeg mener, at sikkerheden i sig selv kan hjælpe medarbejderne på disse områder.

Hvad angår den anden motivering, de spareforhandlinger, som foregår i folketinget nu, går vi ud fra, at den vil betyde, at ændringsforslaget om udskydelse til 1976 får et flertal, når vi om lidt kommer til afstemningen ved anden behandling. Jeg vil ikke afvise, at det så samtidig kunne være rimeligt set i relation til de spæredrøftelser, der skulle finde sted i løbet af sommeren, at man, når dette lovforslag er ændret i overensstemmelse med de ændringsforslag, der vedtages, bl.a. ikrafttræden til 1. april 1976,

[Simonsen.]

venter med tredje behandling, til folketinget kommer ind i september, således at man har fået taget højde for alle vinkler i forbindelse med den gennemgang af spareforslagene, som vi bliver stillet over for i sommerens løb i det politisk-økonomiske udvalg.

Lad mig til slut sige, at der har været ført megen debat, især i de seneste dage, om de udgiftsmæssige konsekvenser af dette lovforslag. Jeg er af den opfattelse, at hvis kommunerne får den fornødne tid til planlægningen og får mulighed for at gennemføre det, der er intentionerne i lovforslaget, har vi en chance for at få et bedre socialt system end det, vi har i dag. Det er jo, som det er sagt mange gange, en forenkling af det eksisterende system. En bibeholdelse af det system, vi har i dag, vil ikke løse vore problemer, hverken vore sociale eller vore økonomiske problemer set i relation til en udnyttelse af vore ressourcer, på den bedst mulige måde. Det giver bistandsloven en chance for.

Vi erkender klart, at der er usikkerhed med hensyn til de personalemæssige konsekvenser af lovforslaget i kommunerne, men jeg må tilføje, at jeg tror ikke, at folketinget nogen sinde vil kunne få opklaret, hvad disse konsekvenser vil være, for det er jo et led i en decentralisering, hvorefter man lægger ansvaret ud. Det er derfor umuligt at gøre op, hvor meget man i kommunerne vil bruge til administration af denne lovgivning, og det er jo her, problemerne ligger. Men med den fornødne planlægning og med overgang til bloktilskud samtidig med lovens ikrafttræden er vi overbevist om, at der vil ligge et sådant pres på kommunerne, at de intentioner, vi har med loven: en forenkling og et sikkerhedsnet for de svageste stillede i samfundet uden overophedning, hvis jeg må bruge det udtryk, også kan blive resultatet.

Meget afhænger også af de cirkulærer, som ministeren skal udarbejde, når denne, lad mig bruge udtrykket rammelov, er færdigbehandlet, og jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke ministeren er indstillet på at udforme cirkulærene på en så tilpas stram måde, at der ikke bliver tale om som følge af loven og cirkulærer, at der i kommunerne bliver anledning til en eksplosion på personaleområdet på det opsøgende område og på

det rådgivende område. Det må være sådan, at denne lov kun udvikler serviceniveauet i takt med de økonomiske muligheder, vi har i samfundet. Ved dens ikrafttræden er den en forenkling.

Formanden:

Inden vi går videre, vil jeg gerne til orientering for medlemmerne sige, at det er min agt at udskyde afstemningen om de ca. 60 ændringsforslag til mødet i morgen.

Lena Pedersen (CD):

De venlige ord, som fru Eva Gredal havde tilovers for vort parti, vil partiets formand kvittere for lidt senere i debatten. Jeg skal alene holde mig til sagen.

Som det blev sagt fra centrum-demokraternes side under første behandling, kan vi gå ind for de grundlæggende principper i lovforslaget, men vi undlod ikke at gøre opmærksom på, at lovforslaget indeholdt en række utilfredsstillende punkter, som vi ønskede nærmere undersøgt i udvalget. Lovforslaget er blevet gennemdrøftet i udvalget, og der har været flere samråd med ministrene. Udvalget har også modtaget deputationer og fået henvendelser fra foreninger, sociale institutioner og andre.

Vedrørende ændringsforslag nr. 141 har vi haft den samme bekymring, som venstres ordfører gav udtryk for, men vi er kommet til det modsatte resultat og vil stemme for ændringsforslaget.

Ved lovforslagets gennemførelse sigtes der mod en administrativ forenkling, hvilket skulle give sig udslag i, at den, der har brug for bistand, kun behøver at henvende sig ét sted, nemlig til det sociale udvalg i opholdskommunen. Denne forenkling er essensen af det såkaldt enstrengede system.

Den rådgivende funktion, mødrehjælpen hidtil har udøvet, vil efter lovforslaget overgå til primærkommunens sociale udvalg bistået af amtskommunens socialcenter, hvilket vil medføre en hurtigere sagsbehandling for den enkelte klient.

Med hensyn til revalideringsvirksomhed er det ønskeligt, at der finder et nært samarbejde sted mellem primærkommunen og amtskommunen. Derfor er det vigtigt, at socialcentrenes etablering finder sted så hurtigt som muligt og inden lovens ikrafttræden. Der er i dag ikke taget skridt til

[Lena Pedersen.]

opførelsen af disse centre, og med tanke på de 22.000 nye revalideringstilfælde, vi har årlig, må man samtidig sikre sig, at de eksisterende revalideringscentre ikke nedlægges, men udnyttes fuldt ud.

Alene den her omtalte del af loven kræver nye bygninger, mere personale og omskoling af samme, hvilket medfører omkostninger i et omfang, som socialministeren ikke på nuværende tidspunkt har været i stand til at give oplysning om.

Et snævert samarbejde mellem de sociale udvalg og arbejdsformidlingen anser jeg for særdeles vigtigt. Der findes mange eksempler på, at manglende beskæftigelse har været årsag til forværring af klientens tilstand, og ligeledes at kontant hjælp først kan finde sted, når klienten har udnyttet sine arbejdsmuligheder fuldt ud. Derfor ville det også være af største betydning, om man på arbejdsmarkedet ville være mere imødekommende med hensyn til ansættelse af invaliderede.

Ved ophævelsen af transbestemmelserne i forbindelse med kontantbistand gives der i stedet en meget bred margen for samme. Om den enkelte kan få kontant hjælp, afgøres efter det nye lovforslag skønsmæssigt af primærkommunens sociale udvalg, hvilket medfører, at afgørelsen kan blive politisk bestemt.

De i bistandsloven omtalte daghjem vil bevirke en centralisering af de omsorgsmæssige funktioner i kommunen. Samtidig omtales en udvidelse af hjemmehjælpen, idet man giver ikke-pensionister adgang til brug af denne. Der er af socialministeriet udarbejdet en kursusplan, hvorefter alle hjemmehjælpere skal uddannes. Denne uddannelse må kvalificere til opsøgende arbejde, hvilket er et naturligt led i decentraliseringen af det forsorgsmæssige arbejde. Jeg må derfor påpege, at de omtalte dagcentre på det grundlag ikke blot er overflødige, men også et tilbageskridt i den sociale udvikling.

Det er af allerstørste betydning, at denne

lov formidles ud til befolkningen, i god tid inden den træder i kraft, og her ligger helt klart en opgave for presse, radio og tv. Hverken befolkningen eller embedsmændene har i dag tilstrækkeligt kendskab til lovens praktiske virkninger. Derfor har vi sympati for det stillede ændringsforslag om at udskyde lovens ikrafttrædelsesdato. Jeg vil dog gerne understrege, at mit partis betænkeligheder mindre går på, at det er for tidligt at sætte loven i kraft, end på den beklagelige omstændighed, at vi ikke har gjort os klart, om der skal bruges et par hundrede ekstra medarbejdere i det offentliges tjeneste eller et par tusinde.

Dette forslag skal ses på baggrund af socialforskningsinstitutets undersøgelser, der på næsten rystende måde har afsløret, at der er en voldsom distance mellem sociallovgivningens muligheder og disse muligheders faktiske anvendelse. Det kan derfor overraske, at forslaget til social bistandslov ud over det meget vigtige, der ligger i reglen om opsøgende arbejde, ikke indeholder bestemmelser, der pålægger kommunerne at drive en almindelig informationsvirksomhed om de sociale hjælpemuligheder.

Kurt Brauer (SF):

Socialistisk folkepartis metode til at studere ændringsforslag på er skildret i den mindretalsudtalelse i betænkningen, som jeg må opfordre folk, der ønsker vort mere detaljerede syn, til at studere. Her kan jeg indskrænke mig til nogle meget få og korte bemærkninger, der først og fremmest går på ministerens og flertallets ændringsforslag til lovforslaget. Der er en række af dem, vi støtter, og en række af dem, vi går imod, og det er nemt forklarligt ved læsning af vor mindretalsudtalelse.

Fremskridtspartiets ændringsforslag giver ikke anledning til videre kommentarer. Enten er de usaglige, eller også stinker deres motivering langt væk af foragt for de mennesker, som skal nyde godt af denne lov, eller af foragt for de mennesker, som skal ar-

[Kurt Brauer.]

bejde med denne lov. Sådanne forslag agter vi ikke at røre ved med en ildtang.

Langt mere interessante er imidlertid Danmarks kommunistiske partis ændringsforslag. Det er SFs opfattelse, at vi har undersøgt alle de forhold, som ændringsforslagene her tager silling til eller søger at rejse debat om, og vi har fundet ud af, at i alle de tilfælde, hvor vi havde sympati for ændringsforslagene, har der været et magtfuldt flertal imod socialistisk folkepartis opfattelse. Derfor har vi undladt at fremsætte dem selv. Det er naturligvis en fremgangsmåde, som fru Hanne Reintoft og Danmarks kommunistiske parti ikke kan betjene sig af, al den stund partiet ikke har mulighed for at gå i detaljer med arbejdet på samme måde som et parti, der er udvalgsberettiget.

Andre af de kommunistiske ændringsforslag er imidlertid i strid med SFs opfattelse af, hvordan socialpolitik bør tilrettelægges her i landet, og dem agter vi at stemme imod. Der er også et enkelt af dem, som simpelt hen, hvis det bliver vedtaget, ville gøre lovtæksten meningsløs, og det bliver vi også nødt til at stemme imod, selv om vi nok tror, vi har fattet den gode tanke, der ligger bag.

Med flertallet af de kommunistiske ændringsforslag forholder det sig imidlertid sådan, at de er udtryk for gode tanker, som vi ved de tre førstebehandlinger og under udvalgsarbejdet i de par år, det har stået på, har støttet, har forsøgt at få belyst ved ministerbesvarelser, har undersøgt den politiske mulighed for og har fundet at det ikke kan lade sig gøre at få flertal for, og som vi derfor ikke selv har stillet. Jeg kunne måske for at dryppe en dråbe malurt i dette rosens bæger nævne, at hvis jeg skulle have beskæftiget mig med at stille ændringsforslag til dette lovforslag for at vække debat, var jeg nok gået adskilligt videre. Jeg mener, der er en række forhold, som de kommunistiske ændringsforslag undlader at tage stilling til.

Der er en person, som socialudvalget og som mange socialarbejdere skylder en særlig tak i forbindelse med denne lovgivnings gennemførelse — for alle ved jo, at den vil blive gennemført, selv om afstemningen er udskudt til i morgen — og det er hr. Ib Christensen fra retsforbundet, der i sidste øje-

blik fandt det hul i loven, som ville have gjort, at Koføeds Skole, Møltrup og andre lignende institutioner ville være blevet slået, såfremt hr. Ib Christensen ikke havde fundet frem til den formel, der meget hurtigt fik hele udvægets tilslutning, og som nu ligger som et flertalsforslag på tingets bord. Jeg må meget kraftigt opfordre folketingets flertal til at følge udvalgets flertal, når der skal stemmes om dette ændringsforslag.

Til ankesystemet kunne jeg tænke mig at knytte nogle bemærkninger. Vi har ved samtlige behandlinger, og også da selve loven om ankestyrelsen blev behandlet, kritiseret ankesystemets udformning, som det ligger på bordet her. Jeg skal ikke trætte med nogen lang redegørelse for SFs syn derpå, det turde være kendt af dette høje ting, men det er fortsat utilfredsstillende for socialistisk folkeparti, at der gøres så mange forsøg på at standse en ankes gang igennem systemet på det lave plan, der hedder amtsplanet, og hvor der som bekendt ligefrem er institutioneret en sammenblanding af selve ankemyndigheden og de myndigheder, som man ønsker at klage over. Jeg tænker på det forhold, at amtsankenævnenes sekretariatsbistand er den samme sekretariatsbistand, som amtet som administrerende myndighed støtter sig på. Det finder vi utilfredsstillende, og vi har støttet diverse ændringsforslag i overenssømmelse med denne tanke.

Et særligt problem, som har givet anledning til nogle avisskrivelser og også en ministerfremkomst på fjernsynsskærmen, hører jeg, uden at jeg selv har set det, er tanken om, at vi nu skal opleve, at den velerhvervede ret, som var alle uddannelsessøgendes, nemlig at de kunne søge udsættelse med aftjeningen af deres værnepligt, vil man nu gøre indhug i. Denne tanke, som har været fremme i dagspressen, og som bygger på en flertalsudtalelse i betænkningen — ganske vist er lovforslaget ikke vedtaget endnu — finder jeg ungdomsfjendsk, uddannelsesfjendsk og asocial. Vi har et militærvæsen, og der er flertal herfor. Man kunne ønske, at flertallet i folketinget ville bevare sit sociale hoved koldt og sige, at eftersom vi har et sådant militærvæsen, bliver vi også nødt til at hjælpe de mennesker, der bliver ramt deraf. Dette vil komme til at bevirke, at folks uddannelse vil blive sat i stå i mange

[Kurt Brauer.]

tilfælde, at unge mennesker i ringere grad vil blive uddannet, end de bliver det i dag, og alle ved, hvor stor skade det kan medføre for et uddannelsesforløb, hvis det skal afbrydes i så lang tid, som militærtjenesten varer.

Efter disse bitre ord kunne der måske være grund til en tak til ministeren, fordi han så energisk har fastholdt lovforslagets oprindelige ikrafttrædelsesdato. Det skal ministeren takkes for, og ministeren skal for øvrigt også takkes, fordi han i sine skuffer og gemmer eller måske på eget initiativ har fundet forskellige ændringsforslag, som SF er ubeskeden nok til at påstå at vi har været medvirkende til fremkomsten af i tidens løb, når lovforslaget har ligget på vort bord.

I spørgsmålet om ikrafttrædelsesdatoen har det enormt stor betydning, at ministeren har været sig sit ansvar bevidst og har fastholdt, at også socialarbejdere har krav på tryghed i ansættelsen. Det er for dårligt, at den æggedans, som folketinget har gennemført, og som et bestemt parti her i folketinget har gennemført, hvilket har resulteret i, at vi netop har måttet se en anden ordfører fra det samme parti ved anden behandling, end vi så ved første behandling, det er for dårligt, at en sådan æggedans, en sådan mangel på fasthed og beslutsomhed skal medføre, at denne meget store personalegruppe nu skal lide derunder. Det kan man ikke være bekendt, og når man hertil føjer de ting, som fru Eva Gredal her fra talerstolen har fremsat om ikrafttrædelsestidspunktet, er det oplagt, at der fra vor side må lyde en stærk opfordring til folketingsflertallet om at modarbejde tanken om en udskydelse af denne lovs ikrafttræden et år.

Inger Stilling Pedersen (Kr.F):

Da vores ordfører er forhindret i at være til stede, er det faldet i min lod at sige nogle ord om dette lovforslag.

Lovforslaget om social bistand har været ikke mindre end tre gange til første behandling med efterfølgende udvalgsarbejde, så man skulle mene, at tiden nu måtte være inde til at få det gjort færdigt. Når der alligevel her til sidst er opstået problemer, også for bl. a. kristeligt folkepartis medvirken, skyldes det ikke lovforslaget som sådant, men at vi mener, at den økonomiske konse-

kvens af loven ikke er tilstrækkeligt undersøgt. Der er ting, der bør undersøges nærmere, bl. a. personaleforbruget. Vil der ske stigning i amts- og primærkommuner, og hvor stor vil en eventuel stigning blive? Vil man overføre personale fra de institutioner, som nedlægges, skal der nyt byggeri til, og i bekræftende fald, hvor meget vil det dreje sig om?

For at få tid til at undersøge disse ting anser vi det for rigtigst at udsætte tredje behandling af lovforslaget til septembersamlingen og så sætte loven i kraft den 1. april 1976 for derved også at give kommunerne bedre tid til at forberede den. Men jeg vil gerne understrege, at selve lovforslaget går vi ind for.

Vi er klar over, at en udsættelse af loven vil give store problemer for personalet i den sociale sektor. Man har længe regnet med loven, og uvisheden for fremtiden gør det vanskeligt at få personale på de institutioner, som skal nedlægges, f. eks. revalideringscentre og mødrehjælp. Mange amtskommuner er også allerede gået i gang med at træffe foranstaltninger til lovens ikrafttrædelse, og for dem vil det også skabe vanskeligheder.

Angående finansieringen finder vi det rigtigt, at man stadig giver 50 pct. refusion og begynder med 17 pct. bloktilskud for så senere, når man har fundet en passende fordelingsnøgle for de forskellige egne i landet, at gå over til bloktilskud.

Kristeligt folkeparti ville gerne have haft indføjet en paragraf, der gjorde det muligt for det offentlige at udbetale en del af arbejdslønnen til arbejdsgivere, der beskæftiger lettere handicappede. Det kunne ikke lade sig gøre, da det hører under arbejdsministerens og ikke socialministerens område.

Vi mener også, at det er meget vigtigt, at finansieringen af invalidepensionen bliver sådan, at det ikke bliver en fordel for kommunerne at tildele invalidepension fremfor at omskole.

Kristeligt folkeparti finder, at det er meget vigtigt, at familien bevares som den stærke enhed i samfundet, og vi finder, at loven om social bistand på mange måder vil medvirke til at sikre familien.

Vi har ønsket nogle ændringer til § 123, den såkaldte fjernelsesparagraf, idet vi synes, at udtrykket „barnets velfærd“ er lidt

[Inger Stilling Pedersen.]

svagt. Barnets velfærd er et vidt begreb, og vi har defineret det sådan: hvis barnet tager skade af at være i hjemmet enten sjæleligt eller legemligt. Man kan måske ellers komme ud for, at et barn fjernes, fordi nogle mener, at det ud fra deres synspunkt tjener barnet bedst.

Derfor ønsker vi også en tilføjelse, så der kommer til at stå, at kun det sociale udvalg kan fjerne et barn fra dets hjem. Hvis andre gør det, en privatperson eller en organisation, må barnet bringes tilbage, når forældrene ønsker det. Samtidig har vi ønsket tilføjet, at der ikke kan udbetales hjælp til et barn uden forældrenes samtykke.

Jeg skal igen understrege, at vi vil stemme for lovforslaget, når det endeligt skal vedtages, men at vi ønsker det udsat til 1. april 1976, og at vi vil stemme for de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Hanne Reintoft (DKP):

Jeg tror, der er mange her i landet, der har det som jeg, at de aldrig havde drømt om, at de skulle komme i den situation, at de skulle foretrække at køre videre med vores gamle, slidte og efterhånden næsten ubrugelige forsorgslov i stedet for den nye lovgivning, vi i mange år har ventet os så meget af.

Men hvis det forslag til bilstandslov, der nu er ved at tage endelig form, skal være det sidste resultat af socialreformkommissionens anstrengelser, må man sige, at man har gjort sig mange unødige tanker om bedre og mere menneskeverdige sociale forhold og om et nyt system i det hele taget.

Lovforslaget er gennemsyret af kontrolforanstaltninger af hensyn til sikkerhed og tryghed, ikke for dem, der trænger til sikkerhed og tryghed, men for statsapparatet, det er gennemsyret af gamle snævre transbegreber og så snævre beløbsrammer, at hjælpen stadig vil have den virkning, vi kender fra langvarig understøttelse, nemlig at den i stedet for at resocialisere betyder begyndelsen til en yderligere deroute.

Refusionsreglerne gør i sig selv loven uegnet til vedtagelse, og man skulle synes, at der fra sagkyndig side var kommet tilstrækkeligt med advarsler herom.

Socialministerens ændringsforslag er små

og beskedne. Man har ikke lyttet til de mange saglige indlæg, der er kommet i debatten, også fra socialarbejdernes organisationer. Vi kan stemme for de fleste af dem, men det er ikke det, vi havde håbet og ventet der skulle komme.

Derimod kan vi ikke stemme for de konservative ændringsforslag, der så stærkt betoner bloktilskuddenes fordele. Vi deler ikke den opfattelse, at bloktilskud vil give bedre social betjening, snarere tværtimod. Lige meget om man kan lide det eller ej, så er det nu sådan, at det eneste, folk får, er de løvbundne ydelser, de skal have.

Så er der fremskridtspartiets ændringsforslag. Da jeg så dem, vidste jeg ikke, om jeg skulle le eller græde, men da jeg havde tilbragt adskillige timer med at gennemgå dem, må jeg indrømme, at det nærmest var på grådens rand, jeg var.

Hr. Glistrup har så ofte talt om, at man i dette folketing udtaler sig suverænt om det, man ikke har forstand på, og den fremgangsmåde er unægtelig taget i anvendelse af fremskridtspartiet her. Også her kunne man have lyttet til, hvad kloge mennesker havde at sige, men det har man afskåret sig fra i fremskridtspartiet, fordi man har startet en mageløs usaglig og usmagelig forfølgelse af en bestemt befolkningsgruppe i vores land, nemlig socialarbejderne.

Det er en af de mest modbydelige forekomster i de senere års politiske liv, at man tager ganske bestemte befolkningsgrupper ud og begynder på en konstant nedrakning af dem. De offentligt ansatte og ikke mindst socialarbejderne har i den senere tid måttet finde sig i de groveste og mest usaglige bagholdsangreb, man længe har kendt til. Og hvem kommer de så fra? De kommer fra mennesker — med hr. Glistrup i spidsen — der er rekrutteret fra samfundslag, hvor man aldrig har gjort en indsats for andre mennesker, uden at det gav fortjeneste, og uden at der var profit bagved.

Der findes dygtige, og der findes mindre dygtige socialarbejdere, gode og mindre gode mennesker, men som helhed er det dog en menneskegruppe, der i beskedne lønrammer og uden udsigt til at berige sig gør et stort stykke arbejde og har skaffet sig en stor erfaring. Det er ikke advokaterne, der for en lille løn og på gratis overtid sørger for, at folk får deres ret i dette land, det ved

[Hanne Reintoft.]

enhver socialarbejder i hvert tilfælde, for vi tør dårligt sende en klient til juridisk assistance, fordi vi ved, at det koster det hvide ud af øjnene, inden de er over dørtærsklen.

Heller ikke lægestanden, der krampagtigt fastholder, at de skal være et liberalt erhverv, og ikke vil indordne sig under stats- og kommunallønninger, kan vist komme med de angreb, man her tillader sig. Den eneste trøst, der er ved det, er, at befolkningen, der har brug for socialarbejderne, selvfølgelig ikke støtter dette. Jeg tror ikke, befolkningen ville stemme for ret mange af hr. Glistrups ændringsforslag, og derfor vil vi heller ikke. Der er et par enkelte, som jeg kan støtte, fordi jeg synes, de har noget rigtigt i sig; det er nok ikke med vilje, men man har altså haft held til at ramme noget rigtigt.

I vore egne ændringsforslag har vi lagt vægt på at mildne lovforslaget dér, hvor vi ved at skoen trykker. Vi har lagt vægt på det offentliges pligt til at oplyse om hjælpemuligheder og rettigheder, vi har ønsket et udvidet trangsbegreb, fordi det desværre er sådan, at større og større grupper af mennesker ikke er i stand til at forsørge sig selv på det, vi kalder normalløn, fordi den tit er så lav, så den ikke dækker husleje og normale leveomkostninger.

Vi har lagt vægt på at demokratisere ankesystemet. Det er et afgørende princip for os, at alle afgørelser skal kunne ankes, og at anken skal behandles på en rimelig tid. Vi havde gerne set et helt andet ankesystem, men det må behandles i forbindelse med anden lovgivning, for vi ønsker ankemulighederne betydelig mere folkelige og jordnære end disse amtsankenævn og den sociale ankestyrelse, der føles som fremmede og fjerne elementer, hvor man ikke selv kan formulere sig og tale sin sag.

Når vi synes, at anken er så vigtig, er det, fordi vi nærer meget store betænkeligheder ved det enstrengede system. Når først man er sluset ind i dette system, er man ude i primærkommunens behandlergruppe blevet gjort til genstand for en vurdering, og det bliver næsten umuligt op gennem systemet igen at frigøre sig for denne vurdering, fordi det bliver de samme instanser, der gang på gang skal gentage sig selv og fastholde deres syn på tingene.

Vi har den klare opfattelse, at vi ikke for

øjeblikket, i såkaldte sparetider og med vores meget ringe socialpolitiske fremsyn, er i stand til at bygge et enstrengt system op, så det bliver sagligt og demokratisk. Derfor kunne vi på sin vis også godt tænke os loven udsat, for det ligger meget klart, at når man ikke ønsker en lovgivning, er man heller ikke ivrig efter at få den til at træde i kraft. Det, der gør os betænkelige ved at stemme, er, at det er den sorte side af vores folketing, der vil have den udsat, og vi frygter ikke mindst, når vi ser hr. Glistrups partis tanker, at de betyder yderligere forringelser og yderligere besparelser.

I øvrigt synes jeg — og det gælder næsten alle ordførerne — at hele debatten om, hvor meget dette her vil koste ekstra, er kolossal hyklerisk, for de fleste ved udmærket godt, at det ikke kommer til at koste ekstra, tværtimod kommer det til at spare staten, og det bliver antagelig sådan, at ikke mindst revalidenderne og vores mødrehjælpsklientel får betydelig dårligere hjælp, end de har fået før.

Vi har derfor også ment, at reglerne for revalidering og mødrehjælp var en så stor forringelse i sammenligning med gældende lov, at man skulle trække disse områder ud af lovgivningen og i hvert tilfælde indtil videre lade det køre på den traditionelle vis.

Jeg vil ikke påstå, at det kører godt, men jeg tror, det kommer til at køre endnu ringere, og med de arbejdsbyrder og den, skal vi sige forvirring, der hersker i socialstyrelsen i disse måneder — den er efterhånden totalt umulig at ringe op, det er i hvert fald totalt umuligt at få et svar — tror jeg, det vil være en lettelse, hvis man ikke skulle omstrukturere dette område med det første.

Vi er herinde eksperter i at arbejde ud fra illusioner, der ikke har hold i virkeligheden. En af de hyppigt gentagne illusioner er, at det er så glimrende, at folk kan henvende sig om alting i deres primærkommune. Der skal ikke meget kendskab til socialt arbejde til for at vide, at folk afskyr at gå på socialkontoret. De føler sig tit dårligt behandlet, de er både af gammel fordorn og af ældre tiders endnu ringere behandling angst for nedværdigelsen i at gå derop. De går der meget nødtigt. Derfor er jeg sikker på, at der er mennesker, der vil undlade at henvende sig, fordi de har denne gamle angst i sig. Derfor lægger vi i vores ændringsforslag

[Hanne Reintoft.]

megen vægt på, at vi får lovbundet reglerne om socialarbejdernes uddannelse, så vi kan få skabt en mere klientvenlig og mere servicebetonet holdning på vores socialkontorer, end vi har i dag.

Som jeg sagde før, er lovforslaget genemsyret af mistillid, af kontrolforanstaltninger og af tilbagebetalingspligt. Det er elendigt, at vi ikke har magtet at frigøre os fra det århundredgamle forsorgssyn, vi har måttet kæmpe med så længe. Der bruges hvert år ganske få midler over forsorgslovgivningen. Jeg tror, der over forsorgsloven udbetales 221 mill. kr. af et socialbudget på 6½ mia kr. Det er ca. 40.000 mennesker om året, der har brug for forsorgsloven, og der er ingen grund til at udsætte dem for denne gennemgribende mistillid og forhørs-lignende kontrolforanstaltninger. Det er mennesker, vi selv har bragt i den situation, at de ikke kan ernære sig, og vi burde behandle dem på en helt anden og god måde. Loven indeholder hele tiden krav til modtageren, hvor den burde indeholde krav til samfundet, der har skabt situationerne. Vi vil ikke have, at man skal kunne indhente oplysninger om folk uden deres samtykke. Det er snart sådan, at de eneste, der ikke ved, hvad der ligger i mapperne, er dem, det drejer sig om, og det kan ikke være demokratisk og rigtigt.

Vi så gerne større forbrugerindflydelse, men erkender, at hele vores system er så udemokratisk, at vi egentlig ikke rigtig har haft mulighed for at organisere de stakkels mennesker, der har brug for vores sociale system. Vi har noteret os tanker om, at forbrugerorganisationer kan opbygges i de enkelte kommuner, og der er enighed i vores parti om, at det netop vil være en opgave, vi vil være med til at tage på os, så vi står i spidsen for, at det bliver aktiv virkelighed, at man kan føre kontrol med socialkontorerens virksomhed.

Endelig har vi forsøgt at pynte på de unægtelig alt for lave maksimumsgrænser, der er i lovforslaget, og når der nu har været talt så forfærdelig meget om at stemme med de sorte, så håber jeg ikke, at socialdemokraterne finder på at stemme med de sorte, når vi foreslår, at vi skal hæve taksterne for folkepensionen til invalidepensionens grundbeløb. Det er ikke noget epokegørende, det er socialdemokratiets eget gamle forslag

byggende på socialreformkommissionen, og jeg er sikker på, at en tidligere socialminister ved, at folkepensionens grundbeløb er at sænke folk ned på et levestandardniveau, hvor de får meget lav prestige og meget svære fattigdomssymptomer, hvis det skal vare længere end meget kort. Derfor håber jeg meget, at man følger det krav, der stilles på arbejdspladserne om, at arbejderpartierne står sammen for at hindre yderligere nød og elendighed for vores svage stillede.

Nok om det. Hvis folkettingen vil vedtage vores ændringsforslag, vil denne lov, selv om den ikke er den nyskabelse, jeg havde håbet på, tage sig lidt mere anstændig ud, selv om det skal være sagt, at vi unægtelig har andre ideer og andre perspektiver for vores sociale proletariat. Vedtages de ikke, er hele loven af en sådan karakter, at vi under ingen omstændigheder vil tage medansvar for den.

Ib Christensen (DR):

Det er retsforbundets opfattelse, at efter at denne udvalgsbehandling nu omsider er afsluttet, er fremdeles hovedhensynet tilgodeset, og at der er sket fremskridt med de ændringsforslag, som dels ministeren, dels udvalget har stillet i retning af målsætningen, nemlig at gennemføre et enstrengt system, at bringe den sociale bistand nærmest muligt ved klienten og endelig at spare ressourcer for det offentlige.

For retsforbundet som for andre nye partier her i tinget har det naturligvis været noget af en belastning i løbet af så forholdsvis kort tid at skulle gennemgå dette store lovkompleks, og allerede af den grund kan vi være fristet til at støtte en eventuel udsættelse af tredje behandling til september, ligesom vi er medforslagsstillere vedrørende udskydelsen af lovens ikrafttræden til 1. april 1976. Jeg vil dog gerne understrege, at dette har ikke været det afgørende for os. Vi forstår godt, at for de partier, der nu i et par år tre gange har været igennem denne bistandslov, kunne det være ønskeligt, at der nu endelig kom en afgørelse. Derfor bør den også komme senest til september, men vi kan støtte, at man udsætter lovens ikrafttræden til 1. april 1976 af flere forskellige grunde.

For det første fordi man ikke tilnærmelsesvis har noget overblik over omkostning-

[Ib Christensen.]

gerne. Vi ved fra ministeren, at det vil spare det offentlige for alt i alt 50 mill. kr., hvis vi udsætter det et år, og det fik fru Eva Gredal til at komme med et andet regnestykke, hvoraf det nærmest fremgik, at det var en merudgift for det offentlige på ca. 10 mill. kr., såfremt loven blev udsat. Samtidig med at fru Eva Gredal dog erklærede i lighed med enkelte andre ordførere, at der var ingen, der kunne vide noget som helst om, hvor meget det ville koste. Når det er tilfældet — og det tror jeg nok de fleste vil være tilbøjelige til at give mig ret i — synes det mig ærlig talt at være endnu en grund til at bruge nogle sommermåneder til at kulegrave de økonomiske og ikke mindst de personalemæssige konsekvenser af denne lovgivning. Det ømme punkt er jo, i hvilket omfang kommunerne vil antage nyt personale; samtidig med at revalideringscentre og mødrehjælpen bliver nedlagt. For der er intet som helst sparet for det offentlige og naturligvis — hvilket unægtelig også er et afgørende hensyn — heller ikke vundet noget for klienterne, hvis der sker en sådan personaleeksplosion, at det faktisk på længere sigt kommer til at gå ud over de sociale ydelser. Derfor synes jeg nok, at allerede det kunne tale for en udsættelse, og dertil kommer, at alle kommuner langt fra er klar til at overtage dette.

Videre kunne den kritik, der stadig væk, også på et meget sent stadium i udvalgsarbejdet, er kommet fra socialt interesseredes side, socialarbejderside, om lovens principper, sågar ikke mindst principperne med hensyn til finansieringen, tale afgørende efter vores opfattelse til fordel for, at folkettinget beslutter en udskydelse af ikrafttrædelsen til 1. april 1976.

Der er andre spørgsmål dels vedrørende arbejdsformidlingen, dels som sagt vedrørende revalideringen og mødrehjælpen kommende arbejdsopgaver. Hvorledes de kan blive løst i kommunerne, og hvordan arbejdsformidlingens forhold skal være til det sociale system, foreligger efter vor bedømmelse stadig væk ikke tilstrækkeligt afklaret, og det må vi også have med i overvejelserne.

Vi har tilsluttet os en mindretalsudtalelse fra det konservative folkeparti, hvori man lægger vægt på overgang til bloktilskud, og

det forekommer heller ikke særlig hensigtsmæssigt, at man gennemfører denne lovgivning under en finansieringsform med overvejende refusion, når man ved — og det fremgår jo klart af udvalgsbetænkningen — at man på et tidspunkt er enig om at gå over til bloktilskud. Det forekommer mig at være endnu et argument for udsættelsen, at man kan etablere det finansieringssystem, som bør gælde på dette område, formentlig efter et stort folketingsflertals mening, allerede fra lovens start, så man ikke hen ad vejen skal til at lave også det om.

Dette har relation til den forebyggende indsats i det sociale bistandsarbejde kontra invalidepensionering og institutionsanbringelse, og dér er det netop, finansieringen kommer ind i billedet, fordi hvilke besværgelser man end gør sig i betænkningen, og det gør man fra flertallets side, kan det ikke nægtes, at der er en fristelse for kommunerne til at invalidepensionere også klienter, som det nok skulle være muligt at revalidere. Det er den alvorlige side ud fra et klient-synspunkt med hensyn til hele finansieringsproblematikken, og det synes jeg også skal være med i folketingets overvejelser. Her kunne et ensartet neutralt finansieringsprincip gennem bloktilskud i hvert fald forebygge ikke så få invalidepensionisters lod.

Spørgsmålet om udsættelse af værnepligtsaftjening har været rejst i udvalget, og jeg er da enig i det synspunkt, at man kan spare penge for det offentlige, hvis man begrænser adgangen til at få udsættelse af sin aftjening af værnepligten, men der er en anden rationel måde at løse dette problem på, nemlig ved simpelt hen at afskaffe tvangsudskrivningen til militærvæsen, til civilt forsvar og til militærnægtertjeneste, og den udvej vil retsforbundet selvfølgelig forbeholde sig at stille forslag om. Det forekommer at være den mest acceptable udvej ud fra mange andre hensyn, men jeg synes lige, at det bør nævnes her.

Hr. Kurt Brauer var så venlig at nævne, at retsforbundet har inspireret til et ændringsforslag, som vi er lykkelige over er tiltrådt af udvalget, og som derfor skulle få, håber jeg, en overvældende tilslutning i folkettinget. Dette ændringsforslag går simpelt hen ud på, at man kvitter de bestemmelser, der oprindeligt stod i bistandsloven, der gjor-

[Ib Christensen.]

de, af f. eks. Koføeds Skole og lignende institutioner blev underlagt et meget stift, administrativt besværligt betalings- og registreringssystem, som — det blev ganske overbevisende over for udvalget fremført af en deputation for Koføeds Skole — var fuldstændig bindegalt, hvorfor det ikke tjener noget formål at opretholde den oprindelige bestemmelse. Dette er altså baggrunden for, at udvalget har tiltrådt ændringsforslaget, og det er vi glade for. Endelig skal jeg med hensyn til de ændringsforslag, der er stillet dels fra Danmarks kommunistiske parti, dels fra fremskridtspartiet, sige, at disse ifølge sagens natur er af vidt forskellig karakter og med modsat fortegn, men det forhindrer ikke, at der for nogle ganske enkelte ændringsforslags vedkommende fra disse partiers side efter vores opfattelse er tale om forbedringer. Det drejer sig hovedsagelig om forbedringer ud fra et ligeretssynspunkt, ud fra et socialt klientsynspunkt og ud fra administrative hensyn, og derfor vil retsforbundet støtte nogle ganske enkelte af disse ændringsforslag.

Birgit Busk (U):

Bistandsloven er en meget stor lov. Den er stor i sig selv med sine i alt 146 paragraffer. Den er stor i sagligt omfang, fordi den erstatter i alt 7 gamle sociale love, som hver især dækker betydelige områder inden for sociallovgivningen. Og den er stor, fordi den både af denne grund og med de nye principper, den også rummer, vedkommer titusinder, ja, måske hundredtusinder, af dette lands befolkning og store dele af den kommunale administration.

Jeg er fuld af beundring for det store og dybtgående kulegravningsarbejde, som folketingets socialudvalg har foretaget i forbindelse med lovforslaget, og som har resulteret i en betænkning på i alt 75 tætskrevne A 4-sider. De vidner om, at udvalgets medlemmer alle har gjort en personlig indsats, som i højeste grad må respekteres.

En tilsvarende beundring nærer jeg derimod ikke for de vilkår, som er givet folketingets øvrige 162 medlemmer til at tage stilling til de oplysninger og de ændringsforslag, der er fremkommet som følge af udvalgets arbejde. Socialudvalgets betænkning blev afgivet sent fredag nat, den 31. maj,

efter at folketingets medlemmer var rejst på pinseferie. Den blev af tekniske grunde og på grund af pinsens helligdage først ekspederet til postvæsenet så sent, at udsendelse til medlemmerne først foregik tirsdag den 4. juni. Det vil sige, at de medlemmer, som bor uden for København, først har haft den i hænde den 5. juni, altså i går. Disse medlemmer og de medlemmer, som ikke i pinseferien har haft mulighed for eller lejlighed til at tømme deres bokse her i bygningen, har altså haft siger og skriver én dag til at sætte sig ind i hele dette store og meget betydningsfulde problemkompleks, inden vi nu skal til at tage stilling til dets enkeltheder. Det er for dårligt. Jeg ved udmærket godt, at forretningsordenens bestemmelser i § 12 naturligvis er overholdt, men jeg gør opmærksom på, at det, vi i dag skal gøre, er at tage stilling til i alt 172 ændringsforslag til de som nævnt 146 paragraffer, lovforslaget indeholder. For at kunne gøre det med den respekt, vi skylder vælgerne, skulle hvert enkelt medlem af tinget altså have sat sig ind i de 146 paragraffer med de i alt 28 sider bemærkninger, som hører til lovforslaget, endvidere i den betænkning på 75 sider, som hovedparten af os først modtog i går, i de 172 ændringsforslag og i de motiveringer, som er knyttet til hvert enkelt ændringsforslag.

Jeg ved vel, at de af folketingets grupper, der har repræsentanter i socialudvalget, løbende mundtligt er blevet holdt underrettet om udvalgsforhandlingernes forløb, men heller ikke medlemmerne af disse grupper har haft det endelige kendskab til betænkningen, før den nu foreligger, og der er nu engang også forskel på orientering og færdigt materiale.

Jeg har med stor interesse lyttet til de forskellige ordføreres oplysninger og argumentationer, og jeg synes, det er godt, at vi har denne debat, som har trukket linjerne op for vor fremtidige socialpolitik, men af det, jeg allerede har sagt, vil det fremgå, at jeg finder det urimeligt og uhensigtsmæssigt, at vi efter den umådelig korte tid, der har været til rådighed for os til at sætte os ind i det afsluttende materiale, skal træffe vore afgørelser om de enkelte paragraffers indhold i dag, dvs. det er jo blevet til i morgen. Det vil efter min opfattelse være uforvarsomt af de 162 medlemmer, der ikke som de 17 udvalgsmedlemmer har det helt eksakte kend-

[Birgit Busk.]

skab til lovforslagets enkeltheder og de ændringsforslag, der er stillet om disse enkeltheder. Jeg skal derfor tillade mig at fremsætte følgende *forslag om motiveret dagsorden*:

„Idet folketinget beslutter at udsætte afstemningen om ændringsforslagene til forslag til lov om social bistand,

fortsætter tinget behandlingen af lovforslaget“.

Det gælder også ud over i morgen.

Hvis mit forslag vedtages, hvad jeg håber, går jeg ud fra, at dagen for den udsatte afstemning vil blive fastsat af formanden.

Tredje næstformand (Karlskov Jensen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Birgit Fjelde (CD):

Som det er folketinget bekendt, udtaler jeg mig ikke som ordfører for min gruppe, men alene for egen regning. Der er intet i dette lovkompleks, der er nyt for mig. Jeg har igennem mit faglige arbejde som socialrådgiver, mit tidligere medlemskab i et kommunalt socialudvalg og et halvt års medlemskab af folketingets socialudvalg et kendskab til, hvad bistandsloven er, og hvad den skal bruges til. Både fagligt og menneskeligt føler jeg mig på hjemmebane.

Jeg havde gerne set, at loven på en række punkter havde været mere vidtgående. F. eks. havde jeg gerne set, at loven havde givet refusion for løbende vejledning og rådgivning og dermed for alvor levet op til socialreformkommissionens programerklæring om forebyggelse, revalidering, trivsel og tryghed. Det er beklageligt, at vi ikke i socialudvalget har kunnet finde frem til måder at skille rådgivning og almindelig kommunal socialadministration fra hinanden, og jeg er heller ikke blind for, at loven måske vil komme til kort i en række kommuner, hvor man endnu ikke har erkendt sit fulde ansvar for borgernes behov for et socialt sikkerhedsnet.

Jeg tror ikke, denne lov er nogen slutsten på vort velfærdssamfunds sociallovgivning, men den er et værdifuldt trin i den socialpolitiske udvikling, der erkender det ene menneskes ansvar over for næsten. Derfor er lovens muligheder for forsøgsvirksomhed noget meget værdifuldt, hvorigennem der kan samles materiale til nye forbedringer.

Vi har aldrig fået gjort op, hvilke besparelser vi kunne hente hjem for hele samfundet, hvis vi på et tidligere tidspunkt fik sat sikkerhedsnettet ind over for sociale tabere. Vi har aldrig fået gjort op, hvad gode boliger og et godt boligmiljø kunne spare samfundet for i udgifter til institutionsanbringelse af børn og unge, fængselsophold og forvaring og ophold på sygehuse og statshospitaller. Vi har aldrig fået gjort op, hvor lille et bidrag samfundet skulle yde for bistand til truede familier på et tidligt tidspunkt. Det er måske ikke penge, men bare vejledning, der skulle til for at spare samfundet for millioner til senere varige sociale ydelser.

Vi har heller ikke fået gjort op, hvilke tab erhvervslivets krav til arbejdsydelser og præstationer påfører samfundet ved arbejdsulykker og deraf følgende hel eller delvis invaliditet.

Når vi ikke ved tilstrækkeligt om de årsager, der kan være til de sociale skader, kan vi heller ikke forlange at få viden om de økonomiske konsekvenser af denne lov. Vi har derimod en begrundet formodning om, at lovens sigte på decentralisering og forenkling vil betyde personalebesparelser og sikring mod dobbeltadministration. Jeg tror også, vi har en sikkerhed for, at de borgere, som forskyldt eller uforskyldt er kommet i vanskeligheder, får et serviceapparat, der svarer til det niveau, som vort kultursamfund bør have og kan være bekendt. Men naturligvis koster det noget.

Det er hykleri at udtale sympati for principperne i lovforslaget, hvis man ikke tør tage de økonomiske konsekvenser. Der er ingen grund til at tro, at lovens følger med hensyn til personaleansættelser vil blive

[Birgit Fjelde.]

større eller dyrere nu, snarere tværtimod. Forenklingen og effektiviseringen af administrationen nær ved borgerne vil sikre os imod dette. Alene den kvalificerede arbejdskraft, der er til rådighed, sætter grænser, endog meget snævre grænser, for den ekspansion, der kan finde sted.

Med hensyn til bekymringerne for nybyggerierne er det efter min mening totalt misforstået og tyder på manglende elementært kendskab til, hvad loven indebærer, at forestille sig, at lovens gennemførelse skulle stille krav om byggeri ud over, hvad beskæftigelsen i byggesektoren af andre grunde måtte kræve.

Der er gode grunde til, at jeg ikke har været medlem af dette ting i mere end 20 år. Jeg har ikke haft mulighed for at lære, hvordan man snor sig, og jeg har derfor ikke haft holdning til i sidste øjeblik at ændre standpunkt om lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Men jeg har stor respekt for de mennesker, der skal arbejde med loven, og som har forberedt den. Jeg har respekt for den befolkning, der har valgt os til på deres vegne at tage standpunkter, og derfor måtte jeg være uenig med min gruppe, da man 1 minut i 12 skiftede standpunkt.

Jeg har loyalt refereret arbejdet i socialudvalget, uden at man i et halvt år fandt anledning til at spørge om de økonomiske konsekvenser af loven, og jeg tror, at de økonomiske konsekvenser vil være endnu større, hvis man udsætter lovens ikrafttrædelse. Jeg tror, at man ude i kommunerne vil føle dyb skuffelse og føle meget arbejde spildt, hvis bistandsloven ikke træder i kraft 1. april 1975. Jeg tror også, der vil være tale om u hensigtsmæssigt spild af arbejdskraft og penge, hvis bistandsloven udsættes til 1976.

Man har villet fortælle mig, at jeg i konsekvens af min tilslutning til de 5 mia kr. besparelse skulle være bundet til at torpedere denne lovs ikrafttrædelsestidspunkt. Det er jeg ikke. Jeg har aldrig ment, at det var den sociale sektor, der skulle stækkes og forringes. Jeg har ment, at vi ved forenkling og effektivisering skulle opnå besparelser, og det er min faste overbevisning, at denne lov vil åbne muligheder for dette.

Jeg anbefaler bistandslovens hurtige ved-

tagelse med ikrafttrædelsestidspunkt 1. april 1975.

Ib Andersen (FP):

Som sagt før har den sociale bistandslov været genstand for en meget grundig gennemgang i socialudvalget; det vidner også det store antal ændringsforslag om. Det vil være umuligt at komme ind på samtlige paragraffer og begrunde dem her fra denne talerstol, men jeg vil alligevel gerne henlede opmærksomheden på et par ændringsforslag, som fremskridtspartiet har stillet, og begrunde disse lidt nærmere.

Det glæder mig meget, at hr. Holst som jeg synes, at børnefjernelsesparagraffen er af meget stor betydning. Fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 31 og 32 til § 32 er efter vor mening af meget stor betydning i forhold, hvor børn og forældre af den ene eller den anden grund må adskilles. Derfor er paragraffen formet som en slags formålsparagraf og lyder som følger:

„Stk. 1. Et barns naturlige plads er i hjemmet. Det påhviler det sociale udvalg efter anmodning at yde bistand med det formål at bevare familiens enhed og at støtte forældrene med hensyn til børnenes opdragelse og pleje.“

Og i stk. 3 siges det:

„Må det antages, at et barn trænger til særlig støtte, skal det sociale udvalg sørge for, at barnets forhold undersøges. I påkrævet fald skal det sociale udvalg lade barnet undersøge af en læge efter forældrenes valg.“

Denne formulering skal opfordre det sociale udvalg til at gøre alt, hvad der står i dets magt, for at bevare familieenheden intakt, og det bliver understøttet af ændringsforslag nr. 142 til § 125, hvor vi vil give dommeren i den stedlige underretskreds som omtalt i § 26 stemmeret. Dette har til formål, at man kan forvente, at denne dommer eventuelt senere, hvis afgørelsen skal prøves ved landsretten, kommer til at stå til ansvar for sin afgørelse i det sociale udvalg på samme måde, som det sker i det almindelige retssystem fra byret til landsret. Når man derfor allerede i første led skal træffe en afgørelse, som eventuelt senere skal forsvares, er det givet, at han vil forlange sagen belyst i langt større omfang,

[Ib Andersen.]

end hvis han bare sidder i udvalget uden indflydelse. Herved tror jeg at vi for det første kan spare en masse ankesager og for det andet få en mere retfærdig afgørelse allerede i første instans. Dette har en meget stor betydning, da det kan tage mange måneder, inden man i anketilfælde kan få den endelige afgørelse ved landsretten.

Når så afgørelsen foreligger og den er resulteret i, at barnet fjernes fra hjemmet, kommer fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 69 til § 67 til anvendelse, idet det siger i stk. 1:

„Det påhviler det sociale udvalg i samarbejde med plejehjemmet eller institutionen at sørge for, at forbindelsen mellem barnet og dets hjem holdes ved lige, og at søge at skabe mulighed for barnets tilbagevenden til hjemmet, medmindre hensynet til barnets velfærd i det enkelte tilfælde taler afgørende derimod. Samme pligter påhviler det sociale udvalg i tilfælde, hvor et barn under 18 år uden forældrenes samtykke har taget ophold uden for hjemmet.“

Og i stk. 2:

„Mener det sociale udvalg at måtte oprettholde en adskillelse mellem forældre og barn, har forældrene krav på motiveret, skriftlig begrundelse herfor.“

Herved pålægges det sociale udvalg at gøre en ekstra indsats for at hjælpe familien med at få orden i dens forhold, så barnet hurtigst muligt kan vende tilbage til hjemmet, samt at forbindelsen mellem barnet og forældrene ikke i mellemtiden bliver svækket. Ændringen af § 32 tager også sigte på andre forhold som f.eks. familier med åndssvage, stærkt handicappede og multihandicappede børn, og her skal paragraffen ses i sammenhæng med ændringsforslag nr. 131 til § 117, som lyder:

„Der lægges særlig vægt på aflastningshjem og aflastningsbørnehaver, således at institutionsanbringelse kan undgås i videst muligt omfang.“

Det er bemærkelsesværdigt, at udvalget i sin helhed i betænkningen har udtalt, jeg citerer:

„I forbindelse med spørgsmålet om særfor sorgen har udvalget haft en kort drøftelse om spørgsmålet institutionsanbringelse i modsætning til forsørgelse i eget hjem. Der er blandt forældre og inden for særfor sorgen

en udbredt forståelse for, at patientens forbliven i eget hjem i en række tilfælde bør foretrækkes, men at dette naturligvis forudsætter, at forældrene kan blive aflastet i tilstrækkeligt omfang. Udvalget henstiller, at der tilvejebringes de fornødne aflastningsmuligheder for forældrene.“

Vort ændringsforslag og bemærkningerne i betænkningen er identiske. Man kunne enstemmigt i udvalget tilslutte sig betænkningens forslag, hvorimod man ikke kunne tilslutte sig fremskridtspartiets ændringsforslag. Dette er i sig selv mærkeligt, idet vi mener, at det er i loven og ikke i betænkningen, retningslinjerne bør stå, men tilbage til virkningerne. Nå, taletiden er desværre udløbet, men jeg er vist også kommet ind på de vigtigste af de ting, der er ved børnefjernelsessager, og siger tak.

Socialministeren (Jacob Sørensen):

Jeg vil gerne først takke udvalget for det store arbejde, der er gjort i perioden fra første behandling og til nu. Jeg er kendt med, at man har holdt et stort antal møder, helt op til tre om ugen, i en periode, og det synes jeg er ret usædvanligt, hvad der er grund til at sige udvalget tak for.

Inden jeg prøver på at kommentere nogle af de bemærkninger, der er knyttet til forslaget, her fra talerstolen i dag, bemærkninger, som jo for hovedpartens vedkommende går på de samme emner, vil jeg gerne tillade mig at kommentere disse emner samlet, således at jeg undgår at gentage de samme besvarelser til de enkelte ordførere.

Men allerførst vil jeg lige sige til hr. Gede, der nævnte, at den i forslaget foreslåede rådgivning ville blive dyr og især til gavn for rådgiverne. Må jeg dér gøre opmærksom på, at forslaget forudsætter i modsætning til den nuværende lov, at kommunen selv betaler rådgivningsudgifterne, men i den nuværende lov om familierådgivning har man muligheder for at anmelde udgifter til statsrefusion, endda en høj refusion.

Først vil jeg sige et par bemærkninger til de ændringsforslag, som er stillet, uden at jeg har medvirket til det.

Det første har jeg for så vidt en smule medvirkning i. Det er spørgsmålet om ændringen af § 30, stk. 2, hvor man pålægger arbejdsministeren at udarbejde regler. Det er en stramning i forhold til den oprindelige

[Socialministeren.]

tekst, som jeg intet har at indvende imod, men det var arbejdsministeren, der var betænkelig, men jeg tror, hans betænkelighed er overvundet.

Dernæst er der ændringerne til § 111, hvor man først udtager bestemmelsen om, at amtsrådet kan fastsætte en betaling pr. opholdsdag. Jeg tror, der er sket en misforståelse i den sag. Vi har ment, at det var hensigtsmæssigt, at det blev en dagtakst. Det drejer sig om de tilfælde, måske endda få tilfælde, hvor der er tale om, at klienterne selv skal betale en del. Det vil efter vor opfattelse i ministeriet være en fornuftig løsning, at amtsrådet fastsætter en betalings-takst pr. dag. Det berører ikke forholdet imellem de offentlige myndigheder overhovedet.

Op dernæst spørgsmålet også til § 111, tilføjelsen, som jeg forstår at retsforbundet har stillet forslag om, og som hr. Kurt Brauer var så overordentlig glad ved. Jeg er nu knap så glad ved forslaget, som der er givet udtryk for. Jeg tror nok, at det ville være lige så hensigtsmæssigt, at vi bevarede den oprindelige fordeling med 75 pct. af udgifterne til staten og 25 pct. til kommunen eller amtskommunen. Hvis vi lader staten betale det hele, er jeg bange for, at den kommune eller amtskommune, hvor institutionen ligger, trods alt vil få en bedre stilling end andre, og jeg forudser, at der vil komme et ret så kraftigt pres på socialministeren for at få staten til at betale hele udgiften til en række institutioner, ikke alene de 2, der er nævnt her. Jeg skal nok stå imod i den tid, jeg har fornøjelsen at være minister, men det er jo også en lov, der gælder langt ud i fremtiden formentlig, og derfor synes jeg, man endnu en gang skal overveje, om det også er rigtigt, at man fraviger det oprindelige princip, som jo er lettere at administrere, og som jeg er sikker på vil give en rimelig løsning.

Ændringsforslaget med hensyn til igangsættelse vil jo betyde en hel del ændringer i forhold til det, man havde regnet med, og det betyder, at de mange forskellige refusionsregler, vi kender i det nuværende system fra forsorgsloven, børneforsorgsloven, omsorgsloven, revalideringsloven, mødréhjælpsloven, husmoderaflønningsloven, hjemmehjælpsloven osv., vil komme til at gælde i et

år mere med det administrative besvær og de uheldige bivirkninger, som det vil medføre. Mødehjælpen og revalideringscentrene må i yderligere et år fungere uden statens regie i en opbrudssituation, og dette kan næppe heller være hensigtsmæssigt. Børne- og ungdomsværnene skal også fungere videre i et år, og det giver også visse komplikationer. Således kan der nævnes en lang række vanskeligheder, som er en følge af, at man udsætter ordningens igangsættelse. F. eks. skal efter forslaget en person, der har været på hjælp i 3 år, tages op til en undersøgelse og en eventuel vurdering af, om der er mulighed for at finde en bedre løsning. De muligheder er der ikke i den nuværende lovgivning.

Der er rejst nogle spørgsmål i forbindelse med finansieringen, og dertil vil jeg gerne sige, at jeg er enig med de ordførere, der har givet udtryk for, at man gerne ville videre ad vejen i retning af bloktilskud og helst fuldt bloktilskud også i den sociale sektor. Men som jeg gentagne gange har sagt, er situationen den, at de sociale udgifter falder så forskelligt i kommunerne, at det er meget svært, måske endda umuligt, at udarbejde et sæt objektive kriterier på grundlag af behov, som kan dække området, således at vi får de penge, staten skal betale, bredt ud på en sådan måde, at kommunerne indbyrdes kan være tjent med det. Det var det, der fik os til i vinter at afstå fra at gå videre end til 50 pct. i forslaget. Vanskelighederne består stadig, men vi vil naturligvis i ministeriet — og arbejdet er allerede sat i gang — gøre, hvad vi kan for at analysere forholdene og derigennem få en chance for at finde frem til muligheder for at gå videre ad den vej. Jeg er ikke i tvivl om, at vi vil kunne gå væsentlige skridt videre med hensyn til at nedsætte de direkte procentrefusioner, men jeg er skeptisk over for, om vi vil kunne finde sådanne kriterier frem, at vi vil kunne gå til 0 pct.

I forbindelse med udsættelsen blev forholdet til kommunerne også nævnt af en række ordførere. Naturligvis har jeg haft lejlighed til både nu og før at have nøje føling med, hvordan man ser på forholdet i kommunerne og specielt da i de organer, der repræsenterer kommunerne. Her er man efterhånden helt enig i, at det er uhensigtsmæssigt at foretage videre udsættelser. Man er halv-

[Socialministeren.]

vejs i gang med en hel del ting, som er foranlediget af forslaget. Man har ikke den nødvendige mulighed for at koordinere og harmonisere tingene, som man kan, når lovforslaget er gennemført, og kommunerne er godt trætte af at befinde sig i den overgangssituation, som man vil befinde sig i, indtil loven er gennemført.

Til bemærkningerne om, at det er for dårligt, at cirkulærerne, som skal blive et resultat af loven, og et cirkulære, som skal give kommunerne de sidste instrukser om, hvordan loven skal administreres, først kan komme ud omkring årsskiftet 1974-75, må jeg sige, at arbejdet med at bringe loven ud til kommunerne med hensyn til planlægning, tilrettelægning osv. har kørt i lang tid og kører stadig væk i nært samarbejde mellem socialministeriets embedsmænd og de kommunale organisationers embedsmænd, og man nærer fra begge sider fuld forstrøtning til, at det kan gøres på en tilfredsstillende måde, således at bestemmelserne, som de nu skal udformes i cirkulærerne, kan indgå i arbejdet med hensyn til planlægning og uddannelse osv. på et langt tidligere tidspunkt end 1. januar, nemlig på det tidspunkt, hvor der er behov for det. På dette punkt kan vi efter min opfattelse være ganske trygge. Det skal nok komme til at fungere.

Må jeg til slut sige, at det er min opfattelse, at man fra mange sider lægger alt for megen dramatik i spørgsmålet om gennemførelsen af denne bistandslov. Jeg synes, vi skal holde os for øje, at det, det drejer sig om, er, at vi samordner 6-7 gamle love i en ny. Vi har længe haft et effektivt socialt serviceapparat, som gør arbejdet i dag, og som gør arbejdet, indtil den nye lov træder i kraft. Det, der sker ved samordningen, er ikke, at en hel masse nye ting skal tages op, det er bare en anden måde at samarbejde på, end vi kender det ifølge den gamle lovgivning. Men arbejdet bliver gjort i øjeblikket, og det afviger ikke væsentligt fra det, der skal gøres efter lovens ikrafttræden. De mennesker, der er beskæftiget med arbejdet i øjeblikket, skal fortsat være beskæftiget også efter lovens gennemførelse, så jeg kan ikke se den helt store dramatik i sagen og mener, at kommunerne vil sagtens være i stand til at løse problemet til fuld tilfreds-

hed, således at der ikke behøver at blive noget afbræk i vor sociale formåen i forbindelse med en iværksættelse pr. 1. april 1975. Skulle man ikke have alting perfekt i henhold til det, der er nedlagt i loven, ja, så er der dog et år at indarbejde det på, inden vi når frem til 1976, hvor andre mener det vil være rimeligt at sætte loven i kraft efter at have brugt en masse tid og arbejde på at opbygge på teoretisk plan det apparat, som vi skal bruge.

Jeg vil ud fra min bedste overbevisning mene, at det er rigtigst, mest hensigtsmæssigt og fornuftigst, at vi sætter loven i kraft pr. 1. april 1975. Jeg vil anbefale, at man stemmer for det.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg tager ordet for at give udtryk for min beklagelse af, at det her i tinget bliver sværere og sværere at have et nuanceret standpunkt. Der er vist ikke nogen her i salen overhovedet, der er modstander af, at man ændrer 7 love til én lov. Jeg kan ikke tro, at nogen vil gå imod det. Jeg kender ikke nogen her i salen, der går imod, at de små i samfundet skal støttes mindst i samme omfang, som det er sket hidtil. Det er slet ikke det, sagen drejer sig. Men det er dér, man skal have ført diskussionen hen.

Jeg skal ikke gøre meget ud af fru Eva Gredals venlige bemærkninger. Det virkede bare, som om fru Eva Gredal ikke havde opdaget, at det ikke var grundlovsdag mere. Talen blev holdt i går, og den behøver ikke at gentages i dag. Fru Eva Gredal fulgte i det spor, som partiformanden startede i i går ved at inddele sine politiske modstandere stort set i 3 grupper: skattesnydere, forrædere og tåber. Jeg håber ikke, at en lignende diskussion skal føres i dette ting. Det skulle vi formentlig kunne undgå her. Hvad fru Eva Gredal sagde om mit parti, var forkert, både hvad angår det, der blev sagt forud for valget, og hvad angår det, vi senere har forsøgt at gøre, men det skal jeg ikke bruge tingets tid på.

Må jeg sige, hvad det er der er, sket i denne sag. Vi har i min gruppe fra første færd regnet med, at inden man tog endelig stilling til dette lovforslag, så fik vi i politisk-økonomisk udvalg en oversigt over, hvilke konsekvenser denne lov havde i enhver henseende. Her tænker jeg ikke på 50

[Erhard Jakobsen.]

mill. kr. mere eller mindre ind eller ud af statskassen, det er ikke de økonomiske konsekvenser, nej, jeg tænker på det, som der er brugt megen tid på at diskutere i dette ting. Jeg tænker på to bestemte lejligheder. Den ene var, da vores gruppesekretær, hr. Ingolf Knudsen, spurgte statsministeren, om statsministeren var indstillet på, at hver gang regeringen fremsatte forslag her i dette ting, så skulle der konsekvensberegninger med. Statsministeren svarede dertil: intet ville være mig kærere, end at der, hver gang der kom et forslag, fulgte nøjagtige konsekvensberegninger med. Hvor er konsekvensberegningerne i dette forslag?

Den næste lejlighed var — og det er til ære for fru Eva Gredal — hr. Per Hækkerups bemærkninger under behandlingen af PP II. Hvad blev der sagt dér? Dér understregede hr. Per Hækkerup som noget meget, meget vigtigt, at staten og kommunen skulle køre sammen budgetmæssigt osv., det måtte ikke være sådan, at der bare kunne køres løs med udgifter og ansættelser osv. Har ikke alle i dette ting i og for sig accepteret det almindelige synspunkt, at hvor gerne vi end ville ansætte flere, ikke i administrationen, men i de offentlige servicefunktioner, så går det altså bare ikke? Det er accepteret, og det er denne konsekvens, centrum-demokraterne ønsker at føre ind i denne debat og sige: det kan ikke nytte noget, man står og siger pæne ord om konsekvensberegninger og pæne ord om, at PP II skal vi tage til efterretning, men første gang man så står over for et område, hvor ingen kan sige, om der kommer 200 flere eller 2.000 flere, der skal betjene borgerne inden for den offentlige sektor, så ønsker man ingen beregninger, så skal man hurtigst muligt have lovforslaget vedtaget.

Centrum-demokraterne har ikke ønsket ikrafttrædelsen udskudt; vi har ønsket behandlingen af dette lovforslag ved tredje behandling udskudt indtil september. Det har været vores primære ønske. For at opnå det er vi gået ind for mindretalsforslaget om at udskyde ikrafttrædelsen til 1. april 1976. Vi har nemlig fornemmelsen af, at når det er vedtaget, så bliver forskellige partier til at tale med, som ikke har været til at tale med indtil nu. Når vi formentlig i morgen beslutter, at forslaget først skal træde i kraft i

1976, så håber jeg, at vi derefter kan blive enige om, et stort flertal, at så er der ingen grund til at jage dette lovforslag igennem, for så er der god tid til at diskutere det færdigt. Jeg mener ikke, at man skal starte forfra i en ny samling med første, anden og tredje behandling, men jeg mener, at man ganske simpelt skal vente med tredje behandling. Jeg tror, det teknisk sker ved, at udvalget undlader at afgive tillægsbetænkning, så kommer lovforslaget først til tredje behandling i september. Så er der tid til at spørge en række kommuner og en række amter: hvad skønner I der skal til af nybyggeri? Hvad skønner I der skal til af personale? Det var dog rart lige at have en antydning af, hvad det betyder, inden man vedtager lovforslaget.

Se, det var det, centrum-demokraterne ønskede, og ikke noget asocialt, ikke at de rige skulle have to biler, og at de andre skulle have en lang næse.

Socialministeren (Jacob Sørensen):

Jeg vil gerne sige med hensyn til konsekvensberegningerne i denne sag, at de vil være meget, meget vanskelige at gennemføre, og ingen kan vide, om konsekvensberegninger ville give et plus eller et minus. Hvis vi skal gøre det på den måde, at vi skulle gå ud til kommunerne og spørge: hvad mener I det vil koste i personale og udgifter osv., så må kommunerne, før de kan give et svar, have de retningslinjer, som loven indeholder, for at kunne give et fornuftigt svar på det, og det kan de ikke få, før forslaget er vedtaget, så vi ved, hvordan loven kommer til at fungere.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Måtte jeg først benytte lejligheden til at sige, at jeg tror, mit parti er blevet citeret et eller andet sted for en beklagelse af, at ministeren ikke havde givet fyldestgørende oplysninger. Det passer ikke. Det har vi aldrig sagt. Ministeren har givet alle de oplysninger, han kunne give os dér, hvor sagen er diskuteret. Det må altså ikke misforstås.

Men jeg mener, ministeren bør sørge for at fremskaffe de fornødne yderligere oplysninger, når der nu bliver anledning til det. Jeg forudsætter, at loven gennemføres nu,

[Erhard Jakobsen.]

men at ikrafttrædelsestidspunktet udsættes. Så ved man jo, at det vil blive den lov, der vil blive gennemført, så ved man besked. Vi må naturligvis tage de oplysninger, vi får, med alt muligt forbehold og ikke lade os afskrække af, at det er store tal, men det må være muligt at få at vide: hvad skal Københavns amt bruge, hvad skal Frederiksborg amt bruge, hvad skal Århus amt bruge til nybygninger og nyt personale for at leve op til de intentioner, som ligger i denne lov? Det må være muligt at få en antydning af det; hvis ikke det er det, ja, så er det endnu mere betænkeligt at vedtage lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Tredje næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg skal udsætte afstemningerne om det fremsatte forslag om motiveret dagsorden og om ændringsforslagene til mødet i morgen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Lovforslaget (nr. 184) findes i tillæg A sp. 3073, fremsættelsen i tidenden sp. 7213).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mode dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Undervisningsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v. Eksemplarer er omdelt.

Finansudvalget har afgivet betænkning over den af statsrevisorerne afgivne betænk-

ning over statsregnskabet for finansåret 1971-72. Eksemplarer er omdelt.

Finansudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1973-31. marts 1974. Eksemplarer vil blive omdelt.

Miljøudvalget har afgivet betænkning over forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den i København den 5. april 1974 undertegnede overenskomst mellem Danmark og Sverige om beskyttelse af Øresund mod forurening. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget om offentlige arbejder har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af postloven. Eksemplarer vil blive omdelt.

Med skrivelse af 6. juni 1974 har finansministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af medlem af folketinget Gunner Baunsgaard stillet spørgsmål. (Spm. nr. 258). Spørgsmålet og besvarelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Socialudvalget:

Udtræder: Birgit Fjelde
Nyt medlem: Lena Pedersen
Udtræder: Lena Pedersen
Ny stedf.: Poul Boeg

Udvalget om offentlige arbejder:

Udtræder: Holten
Ny stedf.: Ove Jensen

Kommunaludvalget:

Udtræder: Erlendsson
Nyt medl.: Nøhr Frandsen

Skriftligt besvaret spørgsmål.

Af *Gunner Baunsgaard* (RV) til finansministeren (28. maj 1974):

„Vil ministeren overveje muligheden af at fritage „Bette-Nøk“ forretningerne for momsregistrering, idet disse forretningers varesortiment består af varer forarbejdet af pensionister?“

(Spm. nr. 258).